

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 345

**İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve 11 Milletvekilinin
Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında
Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/4528) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii
Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4528 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	4
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri	10

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

21

• Muhalefet Şerhleri

31

• Teklif Metni

50

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

50

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini arz ederiz.

<i>Hamza Dağ</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Ramazan Can</i>
İzmir	Manisa	Kırıkkale
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
İzmir	Manisa	Aydın
<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>Abdullah Güler</i>
Ordu	Trabzon	İstanbul
<i>Emrullah İşler</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>
Ankara	Kahramanmaraş	Hatay

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

29.06.2022

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne katılıyorum. Bilgilerinize arz ederim.

Nilgün ÖK

Denizli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

28.06.2022 tarihli ve 2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas Numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Saygılarımla.

29.06.2022

Harun Karacan

Eskişehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifine imzacı olarak katılmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Mehmet Erdoğan

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzacı olarak katılmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Osman Boyraz

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 Esas Numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Serap Yaşar

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi hakkında Kanunda Değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzama atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

29.06.2022

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

29.06.2022

Ahmet Sorgun

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Ergün Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzama olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.06.2022

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4528)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

23/10/2014 tarihinde kabul edilen 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla, e-ticaretin yaygınlaştırılması ve e-ticarette güven ortamının tesis edilmesine yönelik önemli bir adım atılmıştır. Ancak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin ve COVID-19 salgınının etkisiyle, hızlı bir gelişim ve değişim sürecine giren e-ticaret ekosistemine yeni işletmeler, iş modelleri ve ürün grupları dâhil olmuştur. Bu durum, e-ticaret ekosistemindeki aktörler için daha önce karşılaşılmayan sorunları beraberinde getirmiş ve e-ticaret faaliyetlerine uygulanan kuralların değişime uyum sağlamasını gerektirmiştir.

Elektronik ticaret ortamında mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanan ve e-ticarete yeni başlayan işletmeler başta olmak üzere farklı büyüklükteki işletmeleri bünyesinde barındıran elektronik ticaret pazar yerleri, e-ticaretin büyümesinde önemli bir satış kanalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında %17,7 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki dönemde bu oranın daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası olarak gerçekleşirken bu hacmin yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında %88'lik artışla 484.347'ye ulaşmıştır. Bu işletmelerin 472.604'ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74'ünün yalnızca bir, %12'sinin iki, %6'sının üç ve %3'ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir.

Elektronik ticaret pazar yerlerinde aracılık hizmeti sunulan işletmelerin büyük bölümünü mikro ve küçük işletmeler oluşturmakta ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların söz konusu işletmeler karşısında asimetrik pazarlık gücü bulunmaktadır. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bu gücü kullanarak tek taraflı belirledikleri veya açık olmayan sözleşme hükümlerini dayatma, kendi mal veya hizmetlerini ön plana çıkarma, veri taşınabilirliğini zorlaştırma veya buna izin vermeme, mal veya hizmet teminine zorlama, geç ödeme yapma, kampanyalı mal veya hizmet sunmaya zorlama, herhangi bir hizmet vermemesine rağmen bedel alma, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürme, sunulan hizmetleri kısıtlama, askıya alma veya sonlandırma gibi haksız ve adil olmayan uygulamalarda bulunabilmektedir.

E-ticaret faaliyetleri incelendiğinde, elektronik ticaret pazar yerleri açısından piyasada bir yoğunlaşma söz konusudur. Yoğun bir reklam sürecini de içeren agresif büyüme stratejileri uygulayarak büyük ölçekli hale gelen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, sahip oldukları ağ etkileri ve ölçek ekonomilerinden faydalanarak pazardaki konumlarını daha da güçlendirmekte ve pazarlık gücü, tüketici tercihlerini belirleme yeteneği ve hizmet sağlayıcılar üzerindeki kontrol imkânlarıyla elektronik ticaret sektörüne yeni aracı hizmet sağlayıcıların dâhil olmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, söz konusu elektronik

ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden elde ettikleri verileri kullanarak lojistik ve ödeme hizmeti gibi sektörlerde de söz sahibi olmakta ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile tüketicilerin bağımlılığını ve buna bağlı olarak yoğunlaşmayı daha da artırmaktadırlar. Artan bağımlılık, orta-uzun dönemde rekabet ortamının bozulmasına, tekelleşmeye ve sonuç olarak fiyatların yükselmesine, sunulan ürünlerin kalite ve çeşitliğinin azalmasına, yatırım ve üretim potansiyelinin gerilemesine, hizmetlerin tekdüzeleşmesine ve inovasyonun azalmasına neden olabilmektedir.

Diğer taraftan, elektronik ticaret pazar yeri modelindeki veri ve rekabet gücü sayesinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, kendi siteleri üzerinden elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak e-ticaret faaliyetine başlayarak sektördeki diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için rekabeti bozucu etkiler yaratabilmektedir.

6563 sayılı Kanunun mevcut hali teknolojik gelişmeler ve dijitalleşmenin getirdiği yeni iş modellerinin yarattığı sorunların çözümünde yetersiz kalabilmektedir. Benzer şekilde, haksız ticari uygulamalara yönelik caydırıcı yaptırımların olmaması da ekosistemde yer alan aktörlerin haksız uygulamalara yönelmelerine zemin oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörün oldukça hızlı şekilde gelişmesi ve değişmesi nedeniyle, rekabeti bozucu uygulamaların etkileri çok hızlı ortaya çıkmakta ve işletmelerin rekabeti bozucu büyüklüğe erişme süreci daha çabuk tamamlanabilmektedir. Söz konusu rekabeti bozucu uygulamaların içinde bulunmayan piyasa aktörlerinin yanı sıra pazar yerlerini kullanmakta olan satıcıların da bu uygulamalardan telafisi mümkün olmayacak şekilde zarar görmesini engellemek üzere, etkin ve adil şekilde işleyen rekabet ortamının korunması için ardıl rekabet hukuku düzenlemelerinin yanı sıra Kanunda belli büyüklükteki işletmelere yönelik öncül düzenlemelerin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Anayasanın “Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi” başlıklı 167 nci maddesinin birinci fıkrasında “Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.” düzenlemesine yer verilmektedir. Düzenlemenin gerekçesinde de bu maddenin Devlete üç görev yüklediği ifade edilmektedir. Bunlar, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olunması; piyasada fiilî ve anlaşma sonucu tekellerin önlenmesi ve tekel teşkil etmemekle beraber fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşımı ve benzeri suretlerde gerçekleştirilecek kartellerin önlenmesidir. Bu görevlerin yerine getirilmesi, sağlıklı toplum ve sağlıklı demokrasi için vazgeçilmez şartlar olarak görülmekte, tekelciliğin her türlü zararından fertleri ve toplumu korumak, toplumun huzur ve refahı ile doğrudan bağlantılı bulunmaktadır.

Mal ve hizmet taleplerini karşılayan ticaret sektörünün etkin şekilde işlemesi, toplumsal refahın artırılması açısından oldukça önemlidir. Üretim sektörlerinden farklı olarak ticaret sektöründeki tekelleşme eğilimleri arz, talep ve dağıtım kanalları açısından mal ve hizmetlerin aracılığında dar boğazlara yol açma riski taşımaktadır. Ticaretteki tekelleşmeyle, ürün ve işletme çeşitliliğinin azalması, ürünlerin pazara erişememesi, fiyatların iyi işleyen serbest piyasa koşullarına göre yüksek olması, üretim, yatırım ve inovasyon potansiyelinin düşmesi, işletmelerin piyasadaki konumlarının serbest piyasa koşulları yerine tekelci işletme tarafından belirlenmesi gibi hem fertler hem de işletmeler açısından yaygın olumsuzluklar ortaya çıkabilecektir. Günümüzde elektronik ticaret de bu kapsamda önemli bir kanal haline gelmiştir. Bu kanalın kontrolüne sebep olabilecek tekelleşme eğilimlerinin önlenmesi, bahsedilen gerekçelerle kamu yararı açısından oldukça önemli bir düzenleme alanıdır. İlave olarak elektronik ticaret alanında pazaryerleri, tekelleşme eğilimleriyle birlikte elektronik ticaret ekosistemi içinde yer alan finans, lojistik, bilgi-iletişim gibi alanlarda da belirleyici konuma gelmekte olup dijitalleşmedeki hızlanma da dikkate alındığında bu durum ekonomik, sosyal ve demokratik toplum düzeni açısından da riskler taşımaktadır.

Bu çerçevede, e-ticarette haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilerek pazara yeni aktörlerin girişinin kolaylaştırılması ve pazarın dengeli ve sağlıklı büyümesinin sağlanması amacıyla, ölçekler de dikkate alınarak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Dünyada da son dönemde elektronik ticarette yaşanan değişim gözetilerek ve ortaya çıkan yeni sorunların çözümüne yönelik mevzuat çalışmaları yürütülmektedir. Bu konuda Avrupa Parlamentosu tarafından yayımlanan 2019/1150 sayılı Çevrimiçi Aracılık Hizmetlerinin Ticari Kullanıcıları İçin Adilliği ve Şeffaflığı Teşvik Etmeye İlişkin Tüzük ile Dijital Hizmetler ve Dijital Piyasalar düzenleme tasarıları bulunmaktadır.

Öte yandan, 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan Ekonomi Reform Eylem Planı'nda (EREP) elektronik ticarete ilişkin "Ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak ülkemiz elektronik ticaret mevzuatının yol haritası çıkarılacak ve bu alanda düzenleme yapılacaktır" başlıklı eylem kapsamında da çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda, e-ticaretin yaygınlaştırılması ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması amacıyla 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunda güncel ihtiyaçları karşılar nitelikte değişiklikler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 1 inci maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, Teklifte getirilen hükümlerin bazı kanunlar bakımından uygulanmaması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkra ile kuruluş ve faaliyetleri maddede sayılan özel kanunlarla düzenlenen ve münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin, bu Kanunun uygulamasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir.

Seyahat acenteliği, sivil havacılık, bireysel emeklilik, bankacılık, sigortacılık, finansman, sermaye piyasası, ödeme hizmetleri, bahis ve şans oyunları ile elektronik haberleşme alanlarında faaliyet gösteren işletmeler kendi özel düzenlemeleri gereğince farklı mecralarda farklı şekillerde işlev göstermekte, yine kendi kanunları gereği sıkı denetimlere tabi tutulmaktadır. Maddede belirtilen işletmeler, kuruluş ve faaliyetleri söz konusu kanunlarla düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösteren işletmelerdir.

Örneğin, yatırım kuruluşları, merkezi takas kuruluşları, portföy yönetim şirketleri gibi 6362 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan sermaye piyasası kurumları bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyecektir. Diğer taraftan, kuruluş ve faaliyetleri 6362 sayılı Kanunda düzenlenmeyen, ancak halka arz için Kurul onayına tabi olan halka açık şirketler bu hükmün kapsamında yer almamakta olup bu şirketler 6563 sayılı Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak değerlendirilebilecektir.

Öte yandan, düzenleyici denetleyici kurumların farklı kanunlarla belirlenmiş görev ve yetkileri bulunduğundan bu alanda faaliyet gösteren işletmeler kapsam dışında bırakılarak olası bir yetki çatışmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, bu fıkra sadece elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülüklerin kapsamı ile ilgili olup fıkra kapsamında yer alan işletmelerin 6563 sayılı Kanunda yer alan diğer hususlara ilişkin yükümlülükleri devam etmektedir.

Madde 2- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına bentler eklenmektedir. Düzenlemeyle, Kanuna yeni eklenen hükümlerde yer alan bazı terim ve kavramlar, hukuki belirlilik sağlamak amacıyla tanımlanmaktadır.

Elektronik ticaretin ana aktörlerinden olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının birbirinden ve diğer kavramlardan ayrıştırılması amacıyla Kanuna yeni tanımlar eklenmektedir. Bu kapsamda, elektronik ticaret pazar yerinde kendisinin satış yapıp yapmadığına bakılmaksızın diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı olarak; ister elektronik ticaret pazar yerinde isterse kendine ait elektronik ticaret ortamında, kendi mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcılar ise elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak tanımlanmaktadır.

Ayrıca, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret ortamına ilişkin belirliliğin sağlanması amacıyla Kanuna elektronik ticaret pazar yeri ve elektronik ticaret ortamı tanımları eklenmektedir.

Benzer şekilde, Kanunda tanımlı aktörlerin tabi olacakları yükümlülükler belirlenirken net işlem hacmi gözetilmiş olduğundan, hangi işletmelerin bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerle karşı karşıya kalacağına belirlenmesi için bu kavramın açık şekilde tanımlanması gerekmektedir. Net işlem hacmi nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerlerinin tüm vergi, fon, harç ve benzeri dâhil toplamını içermektedir. Ayrıca elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının birden fazla elektronik ticaret pazar yerinin olması halinde net işlem hacmi hesaplanırken bu pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının birden fazla elektronik ticaret ortamının olması halinde ise bu ortamların tamamı üzerinden gerçekleşen hacim, net işlem hacmine dahil edilecektir.

Diğer taraftan, Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya birtakım yükümlülükler getirilmekte ve bu yükümlülüklerin bazılarının uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de dikkate alınmaktadır. Hangi kişilerin bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerle karşı karşıya kalacağına belirlenebilmesi için maddede ekonomik bütünlük kavramı açık şekilde tanımlanmaktadır. Ekonomik bütünlük hem yatay hem de dikey yönlü kontrol ilişkisini kapsayacak şekilde gerçek veya tüzel kişiler ile bu kişilerle bağlantılı ticaret şirketleri ve işletmeleri kapsayacak şekilde düzenlenmektedir. Ayrıca, pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesi, diğer bir ifadeyle birden fazla ticaret şirketinde aynı gerçek veya tüzel kişi ya da kişilerin yönetim hakkını haiz olması da ekonomik bütünlük içinde değerlendirilmektedir. Buradan anlaşılması gereken, salt yönetim kurulu üyelerinin aynı kişiler olması değil iki şirketin yönetim kurulunda yönetimin aynı kişi veya kişilere bırakılmasıdır. Örneğin, (X) kişinin tamamen farklı konularda faaliyet gösteren farklı tüzel kişiliklere sahip (A) ve (B) şirketlerinin tek yönetim kurulu üyesi olması halinde söz konusu şirketler ekonomik bütünlük içinde kabul edilecektir. Burada bakılması gereken, aynı yönetim kurulu üyesi veya üyelerinin söz konusu şirketlerde yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu sağlayacak sayıda olup olmadığı veya bu kişi veya kişilerin murahhas üye ya da müdür olarak belirlenip belirlenmediğidir. Özetle, her iki şirket de aynı kişilerce yönetiliyorsa arada ekonomik bütünlük olduğu kabul edilecektir.

Madde 3- Maddeyle 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak maddeye yeni fıkralar eklenmektedir.

Birinci fıkrada yer alan aracı hizmet sağlayıcının, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumluluğunun bulunmadığına ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmektedir. Ancak fıkrada, diğer kanunlarda aracı hizmet sağlayıcının hukuka aykırı içeriklerinden sorumluluğunun bulunduğu hallerin saklı olduğu açıkça düzenlenmektedir. Ayrıca mevcut fıkrada yer alan aracı hizmet sağlayıcının içerik kontrolü yapma yükümlülüğünün bulunmadığına ilişkin hüküm, ikinci ve üçüncü fıkralarda farklı usul ve esaslarla yeniden düzenlendiğinden birinci fıkradan çıkarılmaktadır.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan herhangi bir yolla haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi gerektiği, aksi halde hukuka aykırı içerikten sorumlu olacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, bu alanda yaşanabilecek hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi amacıyla, ikinci fıkradaki esaslardan farklı olarak özel yayımdan kaldırma (uyar-kaldır) usulü düzenlenmektedir. Bilindiği üzere fikri ve sınai mülkiyet hakları ihlal edilerek satışa sunulan mal ve hizmetler, hem ürün güvenliği açısından tüketicilere zarar verebilmekte hem de işletmeler arasında haksız rekabete neden olabilmektedir. Özellikle bünyesinde milyonlarca ürün barındıran pazar yerlerinde, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlalleriyle karşılaşma ihtimali oldukça yüksektir. Fıkrayla; elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine şikâyete konu ürünü yayımdan kaldırmasına, durumu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ve hak sahibine bildirmesine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlamasına, şikâyet ve itirazda ilgililerin açık kimlik ve adres bilgilerinin, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgilerin, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususların yer almasına ve ilgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklı olmasına yönelik hususlar düzenlenmektedir. Belirtilmelidir ki elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, bu fıkrada yer alan usul ve esaslara göre bilişim sistemini kurmak, erişime açık tutmak ve etkin bir şekilde işletmekle yükümlü olacaktır.

Madde 4- 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıları da kapsadığından ve kişisel verilerin işlenmesi konusunda daha kapsamlı ve ayrıntılı hükümler içerdiğinden bu madde 6563 sayılı Kanun metninden çıkarılmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde Teklifte yer alan diğer hükümlerle uyumlu olacak ve ihtiyacı karşılayacak şekilde değişiklik yapılmaktadır.

Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasında Bakanlığa Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye ilişkin yetki verilmektedir. E-ticaret, sürekli gelişen ve değişen bir alan olduğundan Kanunda yer alan hükümlerin her zaman bu değişim hızına yetişmesi mümkün olamamaktadır. Bu durum uygulamada telafisi güç sorunlar yaratabileceğinden Bakanlığa fıkrada belirtilen yetkiler tanınmaktadır.

Öte yandan, Kanun Teklifiyle getirilen yükümlülüklerle uyulup uyulmadığının incelenmesi esnasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların yazılımlarının ve algoritmalarının kontrolüne ihtiyaç duyulabilecektir. Bu incelemelerin teknik bilgi ve özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle, maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle ihtiyaç duyulması halinde bilirkişilerin inceleme sürecine dâhil edilebilmesi ve görevlendirilebilmesi konusunda Bakanlık yetkili kılınmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, diğer kanunlarda yer alan düzenlemelerle uyumlu şekilde denetlenebilirliğin ve denetimde etkinliğin sağlanabilmesini teminen aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcılara bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklama yükümlülüğü getirilmektedir.

Altıncı fıkrayla, mevcut durumda Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve Kanunda yer alan hükümlerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin Bakanlığa usul ve esasları belirleme yetkisi veren hükmün bu maddeye alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, uygulamada sayıları yüz binleri bulan ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının sonuçlandırılması sürecinde, ticari elektronik ileti göndericilerinin tespiti konusunda sorunlar yaşanmakta, bazı durumlarda göndericilerin tespiti ya çok uzun zaman almakta ya da yapılamamaktadır. Yaşanan bu sorunların ortadan kaldırılması ve şikâyetlerin çok daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılabilmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ihtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine yönelik yedinci fıkrayla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 6- Maddede yapılan değişiklikle Kanuna aykırılık halleri için öngörölmüş bazı idari para cezaları, fiilin ağırlığı, orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmekte, Kanuna yeni eklenen bazı hususlara yönelik yeni yaptırımlar belirlenmektedir.

Ayrıca, maddeye eklenen üçüncü fıkra ile Bakanlıkça yapılan son bildirim ve bilgilendirmenin ardından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tüketiciler ve pazar yerinde bulunan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları mağdur etmemek adına yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütebileceği; verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği hüküm altına alınmaktadır. Bununla beraber cezaya konu ihlallerin ortadan kaldırılması halinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kaldırılacaktır.

Madde 7- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 1 inci madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticarete haksız ticari uygulamaların belirlenmesi ve bunların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların hizmet sağlayıcılar karşısında asimetric pazarlık gücüne sahip olması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde yer alan hizmet sağlayıcıların kendilerine bağımlı olması, pazar yerlerinde haksız ticari uygulamaların oluşmasına, ekosistemde yer alan aktörlerin tercihlerinin kısıtlanmasına ve tüketicilerin bu durumdan olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Çok taraflı yapıya sahip elektronik ticaret pazar yerlerinde yer alan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların özgür iradeleriyle karar verebilmelerini ve herhangi bir sözleşmenin tarafı olmaya zorlanmamalarını sağlamak amacıyla elektronik ticaretteki haksız ticari uygulamalara ilişkin düzenleme ihtiyacı doğmaktadır. Anayasanın 167 nci maddesinin Devlete yüklediği mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma görevinden hareketle maddede buna ilişkin kurallara yer verilmektedir.

Bu kapsamda, birinci fıkrada elektronik ticarete her türlü haksız ticari uygulamanın yasaklandığı belirtilmekte, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek fiillerine ilişkin genel çerçeve çizilmekte ve daha sonra ikinci fıkrada haksız ticari uygulama örnekleri sıralanmaktadır. Dolayısıyla, elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar sadece ikinci fıkrada sayılanlarla sınırlı olmayıp birinci fıkrada çizilen çerçeve içinde yer alacak uygulamalar da elektronik ticarete haksız ticari uygulama olarak değerlendirilecektir. Ayrıca, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda tüketicilere yönelik benzer hükümler bulunmaktadır.

Bu doğrultuda, ikinci fıkrada haksız ticari uygulama sayılacak durumlar ayrıntılı şekilde hüküm altına alınmaktadır.

(a) bendiyle, mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin satış bedelinin 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcı tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya aktarılmasından sonra elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının kullanımına hazır hale gelmesinden ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde eksiksiz yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu hüküm kapsamında, ödeme hangi yöntemle yapılırsa yapılsın ödenen tutarın elektronik hizmet sağlayıcı tarafından nakit olarak tasarruf edilebilir olması gerekmektedir.

(b) bendiyle elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması engellenmekte, bu duruma sebep olacak herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi de elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyı kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlama olarak kabul edilmektedir.

(c), (ç) ve (d) bentleriyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı arasındaki ilişkinin şeffaf, adil ve tarafların hukuksal menfaatlerini koruyacak şekilde düzenlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan haksız bedel talebinde bulunulması yasaklanmaktadır.

(e) bendiyle, aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılmasının önüne geçilmektedir.

Üçüncü fıkrada, geç ödemelerin engellenmesini ve ödemelerin hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmasını sağlamak amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük ilişkisi içinde bulunduğu banka, elektronik para kuruluşu veya ödeme kuruluşu gibi 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren kuruluşlara yapılan ödemelerin elektronik ticaret pazar yerine yapılmış kabul edileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle 6563 sayılı Kanuna ek 2 nci madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara bazı yükümlülükler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kanuna eklenen ek 2 nci maddeyle ölçek ve kapsam ekonomileri, ağ etkileri, tüketiciler ve elektronik ticaret ortamında faaliyet gösteren hizmet sağlayıcılar için oluşturduğu bağımlılık, veri sahipliği ve veriyi kullanmadaki avantajları, elektronik ticaret ortamlarına gömülü hizmetler gibi faktörler göz önünde bulundurularak net işlem hacimlerine göre elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yükümlülükleri belirlenmektedir. Bu kapsamda etkin ve adil rekabet şartlarını korumak, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine bağımlılığını azaltmak ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin takibini sağlamak amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla tüm elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların uyması gereken yükümlülükler belirlenmektedir.

(a) bendiyle, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunamayacağı veya kim tarafından satılırsa satılsın bu malların satışına aracılık edemeyeceği, bu malları farklı elektronik ticaret ortamlarında satışa sunması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamayacağı, birbirinin tanıtımını yapamayacağı ve bu hükmün toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Bazı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, diğer işletmelerin tedarikçileriyle çalışarak onların markalarına benzer ürünler ürettiği ve finansal gücünü kullanarak bu işletmeleri geri plana ittiği gözlenmektedir. Ayrıca, aracı hizmet sağlayıcılar aracılık hizmeti sunduğu işletmelerin satışlarından elde ettiği verileri kullanarak kendi mallarını ön plana çıkarmakta ve bu malların satışının diğer işletmelerin aleyhine olacak şekilde artmasına neden olmaktadır. Bu hükümlerle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların satışlarından elde ettiği verileri, yine bu elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kendine avantaj sağlayacak şekilde kullanmasının da önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

(b) bendiyle, elektronik ticaret pazar yerlerinde yapılan satışlara ilişkin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlenmesi gereken belgelerdeki bilgilere satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verilebilmesine imkân sağlamasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu çerçevede elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların bu hükmü yerine getirmelerini teminen Bakanlık bazı teknik yükümlülükler belirleyebilecektir.

(c) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamayacağı hükme bağlanmaktadır. Halihazırda bazı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, herkesçe bilinen bazı markaları marka sahibinin bilgisi ya da onayı olmadan çevrim içi arama motorlarında kullanarak bu platformlarda kendini öne çıkardığı tespit edilmektedir. Bu düzenlemeyle elektronik ticaret pazar yerine olan trafiğin diğer işletmelerin aleyhine olacak şekilde artmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

(ç) bendiyle kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda daha güvenli ve şeffaf bir elektronik ticaret ortamının sağlanması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında detaylı bilgiye ulaşılabilmesi, bu hizmet sağlayıcıların bilinir ve ulaşılabilir olmasının sağlanması ve hukuki işlem güvenliğinin temini amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara, hizmet sağlayıcının Bakanlıkça belirlenecek tanıtıcı bilgilerini doğrulama yükümlülüğü getirilmektedir. Tanıtıcı bilgilerin doğrulanması aşamasında önceliğin ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerine verilmesi, bu sistemlerden bilgi alınmasının mümkün olmadığı durumlarda elektronik ticaret hizmet sağlayıcılardan belge temin edilmesi yönteminin tercih edilmesi elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların e-ticarete girişinin kolaylaştırılması açısından önem arz etmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bir takvim yılı içinde gerçekleşen net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının birinci fıkrada belirtilenlere ilave olarak uyması gereken yükümlülükler belirlenmektedir.

(a) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların sahip olduğu veri gücünü sektörel olumsuz etkileyecek şekilde kullanmasını önlemek amacıyla, elde edilen verileri yalnızca aracılık hizmetlerini sunmak için kullanması ve elektronik ticaret pazar yerlerinde ve diğer elektronik ticaret ortamlarında, işletmelerle rekabet ederken kullanamaması amaçlanmaktadır.

(b) bendiyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlarına ilişkin verileri bedelsiz taşınmasına ve bu veriler ile bunlardan elde edilen işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına imkân tanınmaktadır. Böylece elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine bağımlılıklarının, diğer bir ifadeyle kilitlenme etkisinin azaltılması ve çoklu erişime olanak sağlanması hedeflenmektedir.

(c) bendiyle, net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamayacağı ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamayacağı hükme bağlanmaktadır.

(ç) bendiyle, 6362 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirmesi hüküm altına alınmaktadır. Bentte bahsedilen pay devir veya edinimleri, şirket ortaklarının şirket içi gerçekleşen pay devir veya edinimlerini de kapsamaktadır.

(d) bendiyle, şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirmesi gerektiği düzenlenmektedir.

(e) bendiyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin etkin takibini ve yükümlülükler uyumunun kontrolünü sağlamak amacıyla Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu ve üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülükler uyumunu gösterir denetim raporunu belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa göndereceği hüküm altına alınmaktadır.

(f) bendiyle, elektronik ticaret pazar yerlerinde mevzuata aykırı uygulamaların engellenmesi amacıyla elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlığa göndereceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülükler ilave olarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

Büyük ölçekli elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar sahip oldukları finansal güç sayesinde aşırı reklam vererek rakiplerinin hem reklam verme maliyetlerini artırmakta hem de reklam verebileceği mecraları sınırlandırarak tanıtım yapmalarına engel olmaktadır. Benzer bir tablo indirim konusunda da yaşanmaktadır. Sektördeki bazı işletmelerin finansal gücünü kullanarak pazar yerinde satılan ürünlerin maliyetinin altında satılmasına neden olduğu ve bu durumun piyasa yapısını bozduğu gözlenmektedir, (a) ve (b) bentlerinde yapılan düzenlemelerle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aşırı reklam, maliyet altı satış ve çapraz sübvansiyon benzeri uygulamalarla piyasadaki rakiplerini dışlayıcı faaliyetlerde bulunarak sektördeki konumunu güçlendirmesinin ve bu suretle oluşan yıkıcı rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.

(c) bendiyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ticari ilişkilerinin, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasının ya da reklam yapmasının kısıtlanmasının, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından sunulan kargo gibi hizmetler dahil olmak üzere herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlanmasının önlenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Böylece, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya herhangi bir mal veya hizmet teminini dayatmasının, bunu sözleşmenin ya da sunduğu aracılık hizmetinin bir şartı olarak öne sürmesinin önüne geçilecek; bu kapsamda, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hizmet sağlayıcıyı belli bir tedarikçi veya kargo işletmesiyle çalışmaya zorlayamayacak veya buna sebebiyet verecek bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremeyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

(a) ve (b) bentleriyle, aracılık hizmeti sunulan elektronik ticaret pazar yerlerinde 5464 sayılı Kanun kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sunamayacağı; ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce 6493 sayılı Kanun kapsamında ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamayacağı; 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamayacağı veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamayacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yoğunlaşmadan kaynaklanan gücünü finansal hizmetlerine taşımak suretiyle bu sektörde rekabeti bozucu etki yaratmasının önüne geçilmesi ve bu hizmetlere bağlı olarak ortaya çıkan alıcıların elektronik ticaret pazar yerlerine olan bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.

(c) bendiyle, e-ticaretin tamamlayıcı sektörlerinden kargo ve lojistik hizmetlerinde söz sahibi olmasının diğer işletmelerin rekabet edebilirliğini sekteye uğratması nedeniyle, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ve elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere eşya taşımacılığı, taşıma işleri organizatörlüğü ve posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

(ç) bendiyle, mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlanması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanmamasına ve bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunulmamasına ve birbirinin tanıtımını yapılmamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ürünlere ilişkin bilgileri sitelerinde sunması bu hüküm kapsamında ilan yayımı olarak değerlendirilmemektedir. Bu hükümle motorlu taşıt, gayrimenkul ya da diğer mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayan ilan sitelerinin aynı ortamda sadece ilan hizmeti vermesi düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki net işlem hacimleri belirlenirken elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların e-ticaret pazarındaki konumları, e-ticaret hacmi üzerinden aldıkları paylar ve büyüklükleri dikkate alınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucularının birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki kısıtlamaya tabi olmadan elektronik ticaret pazar yerlerinde satışa sunulmasına imkân sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların bu maddede belirtilen yükümlülüklerden kaçmasının engellemesi amacıyla maddenin ikinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin de dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden e-ticaret faaliyetinde bulunmalarına bağlı olarak net işlem hacmi hesabına dahil edilenler hakkında da dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunlara ait elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ihracata yönelmesinin teşvik edilmesi amacıyla, madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca belirlenen tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemlerin dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirlenen haddi aşan işletmelere yükümlülükler uyması için uyum süreci öngörülmüştür. Ayrıca, dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmamasının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımalarının dikkate alınmayacağı ve herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraların uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların dördüncü fıkranın (c) bendinde belirtilen yükümlülükten kaçmasının engellenmesi amacıyla ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin onuncu fıkrasıyla, bu maddede belirtilen parasal eşiklerin, ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan cari fiyatlarla elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılacağı, artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edileceği düzenlenmektedir.

Maddenin on birinci fıkrasıyla, maddenin münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi bir sözleşme kapsamında satışa sunulduğu, diğer bir ifadeyle yalnızca bahse konu ürünlerin yine yalnızca bayi ve acenteler tarafından satışının yapıldığı elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 3 üncü madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya bazı yükümlülüklerin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeyle belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarda olduğu gibi ağ etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülükler elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara da getirilmektedir.

Birinci fıkrayla, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS'e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markası kullanılarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunması yasaklanarak hizmet sağlayıcının elektronik ticaret ortamına talebin haksız şekilde artmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümlerinin uygulanacağı ve ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışların hesaba dâhil edilmeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Böylece, pazara yeni giren işletmelerin eşit şartlar altında rekabet edebilmesini sağlayabilmek ve belli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla maddede belirtilen tutardaki haddi aşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara kamu yararını da dikkate alarak lisanslama yükümlülüğü getirilmektedir. Buradaki hadler, işletmelerin piyasa rekabetini bozmadan sağlıklı büyümesini dikkate alan bir yöntemle belirlenmiştir. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar için ağ etkisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara göre daha yüksek olması nedeniyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için daha yüksek işlem sayısı lisans şartı olarak getirilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin uygulanması düzenlenmektedir. Böylece, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların aşırı reklam, maliyet altı satış ve çapraz sübvansiyon benzeri uygulamalarla piyasadaki rakiplerini dışlayıcı faaliyetlerde bulunarak sektördeki konumunu güçlendirmesinin ve bu suretle oluşan yıkıcı rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sahip olduğu gücü finansal hizmetlerine taşımak suretiyle bu sektörde rekabeti bozucu etki yaratmasının önüne geçilmesi ve bu hizmetlere bağlı olarak ortaya çıkan alıcıların bu hizmet sağlayıcıya bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.

Beşinci fıkrayla bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarının uygulanması hüküm altına alınmaktadır.

Altıncı fıkrayla bu maddede belirtilen eşiklerin güncellenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Yedinci fıkrayla, maddenin, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, 6563 sayılı Kanuna ek 4 üncü madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların lisanslanması amaçlanmaktadır.

Elektronik ticaretteki gelişmeler incelendiğinde, bu alanda faaliyet gösteren sınırlı sayıda işletmenin piyasaya hâkim olmaya başladığı gözlenmektedir. Dünya örneklerinde de görüldüğü üzere, hâkim konuma erişen elektronik ticaret işletmeleri finans, veri, lojistik, alıcı ve satıcı sayısı bakımından eriştikleri ağ kapasitesi ile pazara girişleri zorlaştırabilmekte ve pazardaki paylarını hızlı şekilde artırmaktadır. İlave olarak, yüksek ağ etkisiyle, elektronik ticaret ortamında hâkim işletme lehine dışsallıklar oluşmakta ve bu durum da rekabeti bozucu etki yaratmaktadır. Bununla birlikte, ağ etkisi kaynaklı oluşan dışsallıklar sorunu, bozulan rekabet koşulları nedeniyle piyasa tarafından çözülememektedir. Bu durumda piyasada ortaya çıkan tekelleşme veya oligopol yapı rekabetin sağlandığı koşullara göre daha az üretim, yatırım, işlem hacmi, teknolojik gelişim ve daha yüksek fiyatlara yol açmaktadır. Ayrıca, etkin rekabetin tesis edilememesi durumu, tüketicilerde orta-uzun vadede refah

kaybına yol açmakta ve piyasadaki diğer firmaların dezavantajlı konuma düşmelerine neden olmaktadır. Piyasadaki elektronik ticaret işletmelerinin oldukça hızlı şekilde büyüme ve belli bir eşğin üzerindeki dengesiz büyüme serbest piyasa koşullarına zarar verebilmektedir. Bu kapsamda, piyasadaki hızlı değişimler neticesinde ardıl tedbirler adil ve etkin işleyen rekabet ortamının sağlanmasında yetersiz kalmakta ve e-ticaretteki hızlı ve dinamik yapı ile uyumlu öncül düzenlemelerin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Pazara yeni giren işletmelerin eşit şartlar altında rekabet edebilmesine imkân sağlayabilmek ve belli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla, maddede belirtilen tutardaki haddi aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara, kamu yararını da dikkate alarak lisans alma ve bu lisansı yenileme yükümlülüğü getirilmektedir. Lisans alma yükümlülüğü bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar için öngörülmektedir. Buradaki hadler, işletmelerin piyasa rekabetini bozmadan sağlıklı büyümesini dikkate alan bir yöntemle belirlenmiştir.

Lisanslamayla e-ticaret sektöründe belli büyüklükteki işletmelerin kamunun gözetim ve denetimi altına alınması amaçlanmaktadır. Lisanslama uygulaması ile büyük işletmeler lehine oluşan ve piyasa tarafından çözülemeyen dışsallık sorununa da müdahale edilmektedir. Öte yandan, belirlenen eşiklerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların, elektronik ticaret lisanslamasından muaf tutulmasıyla piyasadaki rekabet koşullarının iyileştirilmesine, elektronik ticaretin dengeli ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Madde 11- Geçici maddeyle, yapılan düzenleme ve değişikliklere uyum sağlanmasını teminen intibak süreci öngörülmüştür.

Madde 12- Yürürlük maddesidir.

Madde 13- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

29/06/2022

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No: 2/4528

Karar No: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4528 esas numaralı, “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 29/06/2022 tarihinde yaptığı 24’üncü birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. Giriş

İzmir Milletvekili Hamza DAĞ ve 11 Milletvekili tarafından 28/06/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4528 esas numaralı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 29/06/2022 tarihinde yaptığı 24’üncü Birleşiminde Ticaret Bakanı Mehmet MUŞ ve İzmir Milletvekili Hamza DAĞ ile Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Türk Patent ve Marka Kurumu, TOBB ile sektör temsilcilerinin (Trendyol, Migros, Getir ile Yemeksepeti) katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

E-ticaretin yaygınlaştırılması ve e-ticarette güven ortamının tesis edilmesi hedefi doğrultusunda 23/10/2014 tarihinde 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kabul edilmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin ve Covid-19 salgınının etkisiyle e-ticaret ekosistemine yeni işletmeler, iş modelleri ve ürün grupları dâhil olmuş, bu durum e-ticaret ekosistemindeki aktörler için yeni sorunları beraberinde getirmiş ve e-ticaret faaliyetlerine uygulanan kuralların değişime uyum sağlamasını gerektirmiştir.

Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında % 17,7 olarak gerçekleşmiş olup bu oranın gelecek yıllarda daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası düzeyinde gerçekleşirken bu parasal büyüklüğün yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında 484.347’ye ulaşmış olup %88’lik bir artış göstermiştir. Bu işletmelerin 472.604’ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74’ünün yalnızca bir, %12’sinin iki, %6’sının üç ve %3’ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir.

Elektronik ticaret pazar yerlerinde aracılık hizmeti sunulan işletmelerin büyük bölümünü mikro ve küçük işletmeler oluşturmaktadır ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar söz konusu işletmeler karşısında asimetrik pazarlık gücüne sahiptir. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bu gücü kullanarak tek taraflı belirledikleri veya açık olmayan sözleşme hükümlerini dayatma, kendi mal veya hizmetlerini ön plana çıkarma, veri taşınabilirliğini zorlaştırma veya buna izin vermeme, mal veya hizmet teminine zorlama, geç ödeme yapma, kampanyalı mal veya hizmet sunmaya zorlama, herhangi bir hizmet vermemesine rağmen bedel alma, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürme, sunulan hizmetleri kısıtlama, askıya alma veya sonlandırma gibi haksız ve adil olmayan uygulamalarda bulunabilmektedir.

E-ticaret faaliyetleri incelendiğinde, elektronik ticaret pazar yerleri açısından piyasada bir yoğunlaşma söz konusudur. Yoğun bir reklam sürecini de içeren agresif büyüme stratejileri uygulayarak büyük ölçekli hale gelen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, sahip oldukları ağ etkileri ve ölçek ekonomilerinden faydalanarak pazardaki konumlarını daha da güçlendirmekte ve pazarlık gücü, tüketici tercihlerini belirleme yeteneği ve hizmet sağlayıcılar üzerindeki kontrol imkânlarıyla elektronik ticaret sektörüne yeni aracı hizmet sağlayıcıların dâhil olmasını zorlaştırmaktadır. İlaveten, söz konusu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret

pazar yerleri üzerinden elde ettikleri verileri kullanarak lojistik ve ödeme hizmeti gibi sektörlerde de söz sahibi olmakta ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile tüketicilerin bağımlılığını ve buna bağlı olarak yoğunlaşmayı daha da artırmaktadırlar. Artan bağımlılık, orta-uzun dönemde rekabet ortamının bozulmasına, tekelleşmeye ve sonuç olarak fiyatların yükselmesine, sunulan ürünlerin kalite ve çeşitliğinin azalmasına, yatırım ve üretim potansiyelinin gerilemesine, hizmetlerin tekdüzeleşmesine ve inovasyonun azalmasına neden olabilmektedir.

Diğer yandan, elektronik ticaret pazar yeri modelindeki veri ve rekabet gücü sayesinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, kendi siteleri üzerinden elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak e-ticaret faaliyetine başlayarak sektördeki diğer elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar için rekabeti bozucu etkiler yaratabilmektedir.

6563 sayılı Kanunun mevcut hali teknolojik gelişmeler ve dijitalleşmenin getirdiği yeni iş modellerinin yarattığı sorunların çözümünde yetersiz kalabilmekte ve haksız ticari uygulamalara yönelik caydırıcı yaptırımların bulunmaması ekosistemde yer alan aktörlerin haksız uygulamalara yönelmelerine zemin oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörün oldukça hızlı şekilde gelişmesi ve değişmesi nedeniyle, rekabeti bozucu uygulamaların etkileri çok hızlı ortaya çıkmakta ve işletmelerin rekabeti bozucu büyüklüğe erişme süreci daha çabuk tamamlanabilmektedir. Söz konusu rekabeti bozucu uygulamaların içinde bulunmayan piyasa aktörlerinin yanı sıra pazar yerlerini kullanmakta olan satıcıların da bu uygulamalardan telafisi mümkün olmayacak şekilde zarar görmesini engellemek üzere, etkin ve adil şekilde işleyen rekabet ortamının korunması için ardıl rekabet hukuku düzenlemelerinin yanı sıra Kanunda belli büyüklükteki işletmelere yönelik öncül düzenlemelerin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Anayasanın 167'nci maddesinin birinci fıkrasında “*Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.*” düzenlemesine yer verilmektedir. Düzenlemenin gerekçesinde bahse konu madde ile Devlete üç görev yüklendiği ifade edilmektedir. Bunlar, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olunması; piyasada fiili ve anlaşma sonucu tekellerin önlenmesi ve tekel teşkil etmemekle beraber fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşımı ve benzeri suretlerde gerçekleştirilecek kartellerin önlenmesidir.

Ticaret sektörünün etkin şekilde işlenmesi, toplumsal refahın artırılması açısından oldukça önemli olup ticaret sektöründeki tekelleşme eğilimleri arz, talep ve dağıtım kanalları açısından mal ve hizmetlerin aracılığında dar boğazlara yol açma riski taşımaktadır. Ticaretteki tekelleşmeyle, ürün ve işletme çeşitliliğinin azalması, ürünlerin pazara erişememesi, fiyatların iyi işleyen serbest piyasa koşullarına göre yüksek olması, üretim, yatırım ve inovasyon potansiyelinin düşmesi, işletmelerin piyasadaki konumlarının serbest piyasa koşulları yerine tekelci işletme tarafından belirlenmesi gibi hem fertler hem de işletmeler açısından yaygın olumsuzluklar ortaya çıkabilecektir. Günümüzde elektronik ticaret de bu kapsamda önemli bir kanal haline gelmiştir. Bu kanalın kontrolüne sebep olabilecek tekelleşme eğilimlerinin önlenmesi, bahsedilen gerekçelerle kamu yararı açısından oldukça önemli bir düzenleme alanıdır. Ayrıca, elektronik ticaret alanında pazaryerleri, tekelleşme eğilimleriyle birlikte elektronik ticaret ekosistemi içinde yer alan finans, lojistik, bilgi-iletişim gibi alanlarda da belirleyici konuma gelmekte olup dijitalleşmedeki hızlanma da dikkate alındığında bu durum ekonomik, sosyal ve demokratik toplum düzeni açısından da riskler taşımaktadır.

Düzenleme ile e-ticarette haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilerek pazara yeni aktörlerin girişinin kolaylaştırılması ve pazarın dengeli ve sağlıklı büyümesinin sağlanması amacıyla, ölçekler de dikkate alınarak elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yönelik değişikliklerin yapılması öngörülmektedir. Elektronik ticarette yaşanan değişim ve karşılaşılan yeni sorunların çözümüne yönelik olarak dünyada farklı mevzuat çalışmaları yürütülmektedir. Avrupa Parlamentosu tarafından yayımlanan 2019/1150 sayılı Çevrimiçi Aracılık Hizmetlerinin Ticari Kullanıcıları İçin Adillliği ve Şeffaflığı Teşvik Etmeye İlişkin Tüzük ile Dijital Hizmetler ve Dijital Piyasalar düzenleme tasarımları bulunmaktadır.

Ayrıca, 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan Ekonomi Reform Eylem Planı'nda (EREP) elektronik ticarete ilişkin *"Ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak ülkemiz elektronik ticaret mevzuatının yol haritası çıkarılacak ve bu alanda düzenleme yapılacaktır"* başlıklı eylem kapsamında da çalışmalar yürütülmekte ve e-ticaretin yaygınlaştırılması ve sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması amacıyla 6563 sayılı Kanunda güncel ihtiyaçları karşılar nitelikte değişiklikler yapılmaktadır.

3. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifiyle,

➤ 6563 sayılı Kanunun 1'inci maddesine fıkra eklemek suretiyle getirilen hükümlerin bazı kanunlar bakımından uygulanmaması, maddeye eklenen üçüncü fıkra ile kuruluş ve faaliyetleri maddede sayılan özel kanunlarla düzenlenen ve münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin, bu Kanunun uygulamasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmemesi, düzenleyici denetleyici kurumların farklı kanunlarla belirlenmiş görev ve yetkileri bulunduğundan bu alanda faaliyet gösteren işletmelerin kapsam dışında bırakılarak olası bir yetki çatışmasının önüne geçilmesi,

➤ Kanuna yeni eklenen hükümlerde yer alan bazı terim ve kavramların, hukuki belirlilik sağlamak amacıyla tanımlanması,

➤ Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan herhangi bir yolla haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi gerektiği, aksi halde hukuka aykırı içerikten sorumlu olacağına hükme bağlanması ve bu alanda yaşanabilecek hak kayıplarının önlenmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıları kapsamı ve kişisel verilerin işlenmesi konusunda daha kapsamlı hükümler içermesinden dolayı ilgili maddenin 6563 sayılı Kanun metninden çıkarılması,

➤ Bakanlığa, Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye ilişkin yetki verilmesi,

➤ Getirilen yükümlülükler uylup uylumadığının incelenmesi esnasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların yazılımlarının ve algoritmalarının kontrolüne ihtiyaç duyulabileceği ve bu incelemelerin teknik bilgi ve özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle ihtiyaç duyulması halinde bilirkişilerin inceleme sürecine dâhil edilebilmesi ve görevlendirilebilmesi konusunda Bakanlığın yetkili kılınması,

➤ Diğer kanunlarda yer alan düzenlemelerle uyumlu şekilde denetlenebilirliğin ve denetimde etkinliğin sağlanabilmesini teminen aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcılara bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklama yükümlülüğü getirilmesi,

➤ Uygulamada sayıları yüz binleri bulan ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının sonuçlandırılması sürecinde ticari elektronik ileti göndericilerinin tespiti konusunda sorunlar yaşandığı, bazı durumlarda göndericilerin tespitinin çok uzun zaman aldığı ya da yapılamadığı, yaşanan bu sorunların ortadan kaldırılması ve şikâyetlerin çok daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılabilmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ihtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine yönelik düzenleme yapılması,

➤ Kanuna aykırılık halleri için öngörülmuş bazı idari para cezalarının, fiilin ağırlığı, orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmesi ve Kanuna yeni eklenen bazı hususlara yönelik yeni yaptırımlar belirlenmesi,

➤ Elektronik ticarete haksız ticari uygulamaların belirlenmesi ve bunların önlenmesi,

➤ Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara yönelik bazı yükümlülükler getirilmesi,

➤ Belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarda olduğu gibi ağ etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülüklerin elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara da getirilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların lisanslanması suretiyle e-ticaret sektöründe belli büyüklükteki işletmelerin kamunun gözetim ve denetimi altına alınması,

➤ Yapılan düzenleme ve değişikliklere uyum sağlanmasını teminen intibak sürecine ilişkin hükümlere yer verilmesi,

öngörülmektedir.

4. Komisyonunda Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi İzmir Milletvekili Hamza DAĞ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ 2015 yılında Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde bir değişiklik yapıldığı ve bu değişiklikte de ticari iletişim ve ticari elektronik iletiler ile hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların bilgi verme yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasların düzenlendiği, ancak dijital sektörün çok hızlı bir şekilde değiştiği ve ülkemizde de dijitalleşmenin etkisiyle elektronik ticarete çok hızlı bir geçişin söz konusu olduğu,

➤ Özellikle Covid-19 salgını sürecinde dijital sektöre doğru yönelmede çok ciddi bir artışın görüldüğü ve salgından sonra da e-ticaret lehine tüketim alışkanlıkları oluşumunun daha da hızlandığı,

➤ 2021 yılında yüzde 70 civarında büyüyen elektronik ticaret pazar yerinin 2022 yılının ilk beş ayında yaklaşık yüzde 80 civarında büyüdüğü,

➤ Salgının etkilerinin yoğun olarak hissedildiği iki yıllık dönemde ülkemizde perakende e-ticaret hacminin iki katlık artış gösterdiği ve yoğunlaşmaya bağlı olarak elektronik ticaret pazar yerlerinin faaliyet alanlarını farklı sektörlere kaydıracağı,

➤ Büyük sermaye gücüne sahip pazar yerlerinin “para yakma” gibi agresif reklam uygulamaları şeklinde pazarda diğer oyuncular açısından tekelleşme noktasında bir çalışma yaptıkları,

➤ Avrupa Birliğinde Dijital Pazarlar Yasa Tasarısı ile Dijital Hizmetler Yasa Tasarısı'nın taslak aşamasında olduğu,

➤ Serbest piyasa koşullarının iyi işlemediği ve yıkıcı rekabet uygulamalarının etkisiyle birlikte sağlıklı şekilde büyüyen pazar yerlerinin elektronik ticaret kanalını daraltabileceği, orta ve uzun vadede ekonomik potansiyel açısından risklere yol açabileceği, bu nedenle sektördeki rekabeti bozucu uygulamaların önlenmesi, sektörün sağlıklı ve dengeli bir şekilde büyümesinin sağlanması, elektronik ticaret pazar yerleri ile satıcılar arasında asimetrik pazarlık gücünden kaynaklanan sorunların giderilmesinin amaçlandığı,

➤ Pazar yerlerinin ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcının büyüklükleri ve pazardaki konumları dikkate alınarak temel bir çerçevenin oluşturulduğu, özellikle küçük oyuncular ile pazara yeni girmek isteyen oyuncuların önünü açacak bir düzenlemenin hedeflendiği,

➤ Tüm elektronik ticaret pazar yerleri için; elektronik ticaret pazar yerlerindeki fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi ve hukuka aykırı içeriklerin engellenmesi, elektronik ticarete meydana gelen haksız ticari uygulamaların önüne geçilmesi, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar tarafından satıcılara yapılacak ödemelere ilişkin sürenin kısaltılması, herhangi bir hizmet verilmeden haksız şekilde satıcılardan ücret alınmaması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markalarını taşıyan malları satışa sunmasının veya satışa aracılık etmesinin ayrıştırılması, diğer bir deyişle, ayrı bir elektronik ticaret ortamında faaliyet göstermesinin sağlanması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının olumlu irade beyanını almadan bunların tescilli markalarını kullanarak çevrimiçi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmamasına yönelik düzenleme yapıldığı,

➤ Hem rekabeti bozucu birtakım hususların engellenmesi, hem de piyasaya yeni giren kişilerin önünün açılması açısından teklifte 10 milyar, 30 milyar ve 60 milyar olmak üzere 3 aşamalı bir sistem öngörüldüğü ve yıllık pazar hacmine göre birtakım yükümlülükler yüklendiği,

➤ 10 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin elektronik ticarete faaliyetlerini sürdürebilmeleri için lisanslandırılması, elde ettiği verileri kullanarak bünyesindeki satıcılarla haksız rekabet etmesinin engellenmesi, satıcıların kendilerine ait verileri diledikleri zaman diğer elektronik ticaret pazar yerlerine taşıyabilmesi, bağımsız denetim kuruluşlarınca hazırlanan denetim raporunun Bakanlığa sunulması gibi yükümlülükler getirildiği,

➤ 30 milyar TL üzerinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları pazar yerlerinin piyasadaki rakipleri dışlayıcı şekilde reklam ve indirim faaliyetlerinde bulunmaması, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının alternatif kanallardan aynı veya farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaması, herhangi bir kişiden mal veya hizmet temininde zorlayamaması hususlarında yükümlülükler getirilmek suretiyle rekabetçi bir pazar ekosisteminin oluşturulmasının hedeflendiği,

➤ 60 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin, pazar yerlerindeki elektronik para kuruluşu olarak gerçekleştirdikleri cüzdan benzeri uygulamalarının pazar yeri dışına çıkarılması, elektronik ticaret aracı pazar yerlerinin kargoculuk faaliyetlerinin pazar yerlerindeki

satışlar ile satıcı olarak yaptıkları satışlara ve fiziki satışlara övgülenmesi kargoculuk hizmetlerinin, mal veya hizmet ilanlarının yayınlanmasına elektronik ortam sağlanması hâlinde aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Belli bir büyüklüğe ulaşan, pazar yeri niteliğinde olmayan elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarında ay etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzluğun önüne geçilmesi amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülüklerin net işlem hacmi ve işlem sayısı dikkate alınarak elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında da kıyasen uygulanmasının öngörüldüğü,

➤ Dünyada elektronik ticarete yönelik benzer adımların atıldığı ve günümüz ihtiyaçlarını karşılar nitelikteki söz konusu düzenlemenin yasallaşmasının e-ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sağlıklı şekilde büyüme ve gelişimin sağlanması ve bu alanda etkin rekabetin sağlanması açısından çok önemli bir adım olacağı,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ E-ticaretteki tekelleşme iddialarına ilişkin olarak Rekabet Kurumu tarafından bugüne kadar gerekli çalışmaların yapılması gerektiği, Teklif metninde Bakanlık yerine Rekabet Kurumuna yetki verilmesi gerektiği,

➤ İhtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine ilişkin ibarelerin muğlak olduğu ve Kişisel Verilerin Kullanımı Yasasına aykırılık teşkil ettiği, tüketiciyi koruma düşüncesinin tüketiciyi cezalandırabilecek bir sonuca evrilebileceği,

➤ Tüketicinin korunması ve e-ticaret yapılan işletmelerin hizmeti vatandaşa ulaştırabilmesi açısından imar planlarında ticari alanlarda ve depolama alanlarında bulunan yerlerle ilgili bir düzenlemenin olmadığı,

➤ Teklifin gayet güzel bir felsefesinin bulunduğu ve genel gerekçe kısmında Anayasa'nın 167'nci maddesinin ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiği,

➤ Türkiye elektronik ticaret piyasasının kartelleşme değil tekelleşme yoluna girdiği bu nedenle şirketlerin önünün açılmasının ve vahşi rekabetin önlenmesi gerektiği,

➤ Tüketicilerinin şikâyetlerinin dikkate alınması suretiyle yapılacak bir e-ticaret düzenlemesinin daha isabetli olacağı,

➤ Hazırlanan düzenlemenin yakın geleceği önemli ölçüde şekillendireceği belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Ticaret Bakanı Mehmet MUŞ, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai UÇARMAK ile İç Ticaret Genel Müdürü Adem BAŞAR tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Dünyada e-ticaretin 2021 yılı sonunda 4,9 trilyon dolarlık bir hacme ulaştığı, bu rakamın 2024 yılı sonunda 6,7 trilyon dolarlık bir hacme ulaşmasının öngörüldüğü ve 2014 yılından 2021 yılına kadar geçen dönemde üç kata yakın bir artışın söz konusu olduğu,

➤ Dünyada belli büyüklükteki pazar yerleri hacimlerinin ülkelerin gayrisafi millî hasılasıyla mukayese edildiği,

➤ Türkiye'de de pazar yerinde birinci sıradaki aktörün pazar payının 5,1 milyar dolarlık bir hacme ulaştığı,

- Küresel e-ticaretin perakende içindeki 2015 yılında yüzde 7,4 olan payının 2020’lerde yüzde 20’lere ulaştığı ve 2024 projeksiyonunun ise yüzde 23,4 olmasının öngörüldüğü,
 - Ülkemizde 2019’da e-ticaretin genel ticaretteki oranının yüzde 9,8 olduğu ve bu oranın 2020 yılında yüzde 60’a, 2020-2021’de yüzde 13’lük bir artışla yüzde 17,7’ye ulaştığı,
 - Türkiye’de e-ticaret hacminin dağılımına bakıldığında 2022 yılı sonunda yüzde 73 artışla 661 milyarlık bir rakama ulaştığı,
 - Ülkemizdeki pazar yerlerinin faaliyetleri incelendiğinde pazar yerlerinin perakendeciliğin yanında başka faaliyetlerde de buldukları,
 - Türkiye’de mevcut durumda toplam 483.507 işletmenin e-ticaretle uğraştığı, bunlardan 358.773’ünün sadece 1 pazar yeriyle çalışmakta olduğu, 2 pazar yeriyle çalışanların oranının yüzde 13 yani 59.914, 3 pazar yeriyle çalışanın yüzde 6 yani 29.210, 4 pazar yeriyle çalışanın ise yüzde 3’lük bir oran oluşturduğu ve e-ticaretin esasen pazar yerlerinde şekillendiği,
 - 2015 yılı baz alındığında pazar yerindeki oyuncuların pazar paylarına bakıldığında, ilk üçte yer alan aktörlerin yaklaşık yüzde 34, yüzde 29 ve yüzde 25’lik bir paya sahip oldukları, 2018 yılından sonra bu oyuncuların pazar payının düşme eğilimi gösterdiği,
 - Düzenleme ile birden fazla oyuncunun olabileceği, esnafın malını bir platformda tüketiciye ulaştırılamaması durumunda esnafa alternatif platformlarda malını ulaştırabileceği bir imkân sağlandığı ve esnafın platformlar arasında komisyon oranlarında rekabet edebileceği alternatiflere gidebilmesine imkân tanınmasının amaçlandığı ve ürünlerini satmaya çalışan KOBİ veya orta ölçekli firmaları bu anlamda bir koruma sağlandığı,
 - Rekabet Kurumu’nun gereken tedbirleri aldığı ancak bütün dünyada rekabet kurumlarının yanında bu alana münhasır bir düzenleme yapma ihtiyacının ortaya çıktığı ve AB’nin ve ABD’nin hazırladığı taslak çalışmalar bulunduğu,
 - Avrupa Birliği’nin mevcut elektronik ticaret düzenlemelerinin teknolojik gelişmelere bağlı olarak yetersiz kalmasından dolayı yeni kurallar belirlediği, bu kapsamda dijital hizmetler ve dijital piyasalar yasa tasarıları ile 2019/1150 sayılı Tüzük ile platformlarda faaliyet gösteren satıcıların haklarının korunmasının amaçlandığı, aynı yasayla temel hakların korunmasının ve daha şeffaf bir internet ortamının oluşturulmasının hedeflendiği,
 - Amerika Birleşik Devletleri’nde 9 Temmuz 2021 tarihinde imzalanan Başkanlık kararnamesiyle firmalar ve tüketiciler başta olmak üzere, tüm ekonomik aktörler için piyasada adil rekabet koşullarının önemine vurgu yapıldığı ve çok sayıda küçük işletmenin hayatta kalabilmek için birkaç elektronik pazara bağımlı duruma geldiği,
 - İnovasyon ve çevrim içi tercihler ile tekellerin sona erdirilmesine ilişkin müzakereleri devam eden yasa tasarılarının bulunduğu, inovasyon ve çevrim içi tercihler yasa tasarısında haksız şekilde öne çıkarılan ürünler, teşebbüslerin platform üzerindeki faaliyetlerini kısıtlama, rakip ürün ya da hizmetlere karşı ayrımcılık dâhil olmak üzere hukuka aykırı davranışları ve ihlalleri belirleyen durumların listelendiği,
- ifade edilmiştir.

5. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4528 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen redaksiyonlarla birlikte kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 1'inci maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, kuruluş ve faaliyetleri 5809 sayılı Kanunla düzenlenen ve aynı Kanuna göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin 6563 sayılı Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 5'inci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 6'ncı maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, reklam ve indirim bütçelerine ilişkin yükümlülüklere aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara uygulanacak idari para cezası düzenlenmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 7'nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 8'inci maddesi, değişiklikle ve redaksiyonla kabul edilmiştir. Önergeyle, fıkrada belirtilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

➤ Teklifin çerçeve 9'uncu maddesi değişiklikle kabul edilmiştir. Önergeyle, fıkrada belirtilen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

➤ Teklifin çerçeve 10'uncu maddesi, değişiklikle kabul edilmiştir. Önerge ile yönetmelik yetkisine ilişkin hükme açıklık getirilmektedir.

➤ Teklifin çerçeve 11'inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 12'nci ve 13'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Teklif, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

6. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK, Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN, Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN ve Denizli Milletvekili Şahin TİN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>İffet Polat</i>
Konya	Zonguldak	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Müzeyyen Şevkin</i>	<i>Ayhan Altuntaş</i>	<i>Abdurrahman Başkan</i>
Adana	Ankara	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Çetin Osman Budak</i>	<i>Vahit Kiler</i>	<i>Şahin Tin</i>
Antalya	Bitlis	Denizli
(Son oylamada bulunamadı muhalefet şerhimiz vardır)	(Son oylamada bulunamadı)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yasin Öztürk</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Osman Boyraz</i>
Denizli	Gaziantep	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Kenanoğlu</i>	<i>Tacettin Bayır</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>
İstanbul	İzmir	Kahramanmaraş
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tahsin Tarhan</i>	<i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>
Kocaeli	Manisa	Manisa
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Hacı Özkan</i>	<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Kadim Durmaz</i>
Mersin	Samsun	Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

28 Haziran 2022 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan ve aynı gün Komisyonumuza havale edilen 2/4528 esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığına sunulmasının üzerinden sadece 14 saat geçmesiyle 29 Haziran 2022 tarihinde Komisyonumuzda görüşülmüştür.

TBMM İçtüzüğü'nün 36.maddesinde “Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırk sekiz saat sonra başlanabilir.” hükmünde amaç Teklifin detayları ile incelenmesinin sağlanması ve yasama faaliyetinin gereğince yerine getirilmesinin teminidir. Ancak aciliyet gerektiren durumlarda yine aynı maddede Danışma Kurulunun tavsiyesi veya bir kanun teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin komisyona geri alınması veya geri verilmesi hallerinde, süre kaydına uyulmayabileceği de hüküm altına alınmıştır.

Teklifin “Yürürlük” başlıklı 12.maddesinde;

“MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.”

denilmektedir. Bu hüküm kapsamında Teklifin en yakın tarihte yürürlüğe girecek düzenlemeleri için öngörülen tarihin 1/1/2023 olduğu açıktır. Bu durumda İçtüzüğü'nün 36.maddesinin son fıkrasında yer alan istisnai halin neden uygulamaya konulduğu anlaşılammıştır.

Teklifin T.C. Ticaret Bakanlığı bürokratları tarafından hazırlandığı, teklifin imza sahibi ve Komisyonumuz üyesi olan milletvekillerinin görüşmelerde sunduğu bilgiler ve sorularımıza yanıtların bürokratlarca verilmesinden anlaşılmaktadır. Bu husus Anayasanın 88 inci maddesine

açıkça aykırılık taşımakta olup, iktidar partisi tarafından TBMM’ye sunulan her kanun teklifinde Anayasanın bu hükmü açıkça ihlal edilmektedir.

Öte yandan görüşmeler sırasında gerek Kanunun imza sahibi vekillere gerek bürokratlara teklifin maddelerine ilişkin olarak ilettiğimiz sorulara da tatmin edici cevaplar alınamamış, öngörülen düzenlemelerin yasalaşması halinde uygulamada yaşanacak sorunların yeterince değerlendirilmediği gözlemlenmiştir.

Nitekim, Teklifin görüşülmesi sırasında Ak Parti Grubu Milletvekillerce verilen 6 değişiklik önergesi de Teklif için gerekli ve yeterli çalışma yapılmadığını ortaya koymaktadır.

Daha önce de yeterli hazırlık yapılmayan Kanun Tekliflerinin Komisyonumuzda görüşülmesinin üzerinden kısa süreler geçmesiyle yeniden görüşüldüğü örneklere şahit olduk. Bunlardan en önemli örneklerden birisi 2/3876 esas sayısıyla Komisyonumuzda 20/10/2021 tarihinde görüşülen Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin, 11/05/2022 tarihinde bu kez 2/4441 esas sayısıyla daha önceki uyarılarımız gözardı edildiği için aynı düzenlemelerde ve uyarılarımızla paralel bir şekilde değişiklik yapan yeni bir Teklifle bir kez daha görüşülmüş olmasıdır.

Gerek İçtüzüğün 23’üncü ve gerek 37’nci maddeleri hükmü kapsamında Teklif Tali Komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmişse de tali komisyonunda, tali komisyonun uzmanlığını ilgilendiren düzenlemeler görüşülmeksizin ve Komisyonumuza görüşleri sunulmaksızın, Komisyonumuzda doğrudan görüşülmüştür.

Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiş olup, bu nedenle Yasama süreci nitelikli bir şekilde işlememektedir.

Tüm dünyada daha iyi karar alma konusundaki çabalar sürekli olarak artarken, bu amaçla çeşitli mekanizmalar da geliştirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin pek çok alana tesir ettiği de dikkate alınarak hem mevcut düzenlemelerin gözden geçirilmesi hem de yeni yapılacak düzenlemeler için maliyet-fayda-etki analizlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır. Yapılacak düzenlemelerin getireceği olumlu-olumsuz sonuçlar ve toplum tarafından nasıl karşılanıp tekliflere nasıl cevap verileceği yasama organları ve karar vericiler için de öncelikli konular arasında yer almalıdır. Bu kapsamda, düzenlemenin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağını göstermek üzere hazırlanan düzenleyici etki

analizleri önemli rehber niteliğindedir. Ancak yasama sürecinde bu ön hazırlık aşaması da özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başladığı dönemde birlikte adeta unutulmuş ve rafa kaldırılmıştır. Tekliflerin düzenleyici etki analizleri yapılmamakta ve görüşmeler sırasında değerlendirilmemektedir. Bu da yasama sürecini sakatlamaktadır.

Nitekim, Teklifin görüşmeleri sırasında Komisyon Başkanının gerek Teklifi hazırlayan milletvekillerine gerek Bakanlık bürokratlarına ilettiği sorulara verilen cevaplardan Teklife dair Düzenleyici Etki Analizinin sonuçlandırılmadığı, dolayısıyla Teklifin yasallaşması halinde düzenlemelerin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağı hususunda bir öngörünün bulunmadığı da ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak, TBMM Başkanlığına sunulması ile Komisyonumuzda görüşülme süresi arasında yeterli olarak üzerinde çalışmak, incelemek ve ilgili tarafların görüşlerini almak üzere süre verilmemiş olması, Genel Kurulda Ek Bütçe görüşmeleri devam ederken gündeme alınması, Komisyon görüşmelerinde Teklife dair Düzenleyici Etki Analizinin sunulamamış olması, uzmanlık gerektiren konularda Tali Komisyonun görüşlerinin alınmamış olması ve Komisyona resmi olarak sektörün temsilcilerinin davet edilmemiş olması ve görüşlerinin Komisyonda değerlendirilmemiş olması, yasama sürecini sakatlamıştır.

Teklifin Genelini Değerlendirilmesi

Teklif 1 yürütme, 1 yürürlük olmak üzere 13 maddeden oluşmakta olup, 23/10/2014 tarihinde kabul edilen 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 maddesinde değişiklik yapılmakta, 1 maddesi ilga edilmekte ve Kanuna 4 ek madde ile 1 geçici madde ihdas edilmektedir.

Komisyonda yapılan görüşmelerde, Bakanlık bürokratlarınca verilen bilgilerden gerek gelişen teknoloji, değişen ticaret hayatı ve covid-19 salgının etkisiyle ülkemizin e-ticaret hacminin 2019 yılında 136 milyar dolar, 2020 yılında 226 milyar TL, 2021 yılında 381 milyar TL bir hacme sahipken, 2022 yılı sonunda % 73'lük artışla 661 milyar TL'ye ulaşmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Böyle bir alanın elbette gelişen ve değişen koşullara uyumlu olarak mevzuatının da yenilenmesi gerektiği açık bir ihtiyaçtır. Bu kapsamda Kanun teklifi geneli ve ülke politikası oluşturmak yönündeki yaklaşımı itibariyle olumludur.

Ancak yukarıda da değindiğimiz üzere, Teklifin hazırlığı ve görüşülmesi usulünde sorunlar bulunmaktadır. Teklife dair temel muhalif olduğumuz husus, bu eksikliklerin giderilmemiş olması yönündedir.

Türkiye’de Avrupa Birliği müktesebatına uyum anlayışı çerçevesinde kabul edilen, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un değişen piyasa koşullarına ve ticaret hayatına uyumunun sağlanması amacıyla Teklifle yapılan değişiklikler önemli bir hususa işaret etmektedir.

Anayasanın 167.maddesi “Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiilî veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.” hükmünü amirdir. Nitekim, bu görevi yerine getirmesi amacıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile Rekabet Kurumu kurulmuştur. Ancak gelinen noktada Kurumun bu görevi gereğince yerine getirmemesi rekabet ihlalleri ile ilgili pek çok uyumsuzluğa yol açmıştır. Gelinen noktada Komisyonumuzda 2/4528 Esas Sayısı ile görüşülen bu teklif Rekabet Kurumunun işlevini yerine getirmediğini ortaya koyarak, Rekabet Kurumunun yetki ve görevinde olan bir alanda Bakanlığın yetki ve görevlendirilmesine yönelik düzenlemeler içermektedir.

Öte yandan Anayasanın 172.maddesinde “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.” denilmektedir.

Teklifle getirilen özellikle “cüzdan” ve “kargo” uygulamaları gibi firmalara bu faaliyetleri çeşitli koşullarda yasaklayıcı yaklaşımla ele alınan düzenlemelerle haksız rekabeti önleyici tedbirler alınırken, tüketicinin hak ve menfaatlerinin dengelenmesi gerektiği yönündeki uyarılarımız Komisyonda dile getirilmiştir.

Sonuç olarak, yeterince değerlendirilmeyen, gerek sektör, gerek tüketici örgütlerinin görüşlerinin ele alınmadığı ve Komisyonumuzca da yeterli bir sürede incelenmediği değerlendirilen Teklifin, kapsamlı olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Önergelerimiz

Teklifin 4.maddesi; Genel Kanun ve Özel Kanun hükümleri kapsamında uygulamada yaşanabilecek sorunların ve tartışmaların önlenmesi amacıyla Teklifin 4.maddesinde yapılacak değişiklik ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanması zorunluluğunun açık bir şekilde Kanunda düzenlenmesi ve

Teklifin 6.maddesi; Ceza yaptırımı niteliğinde olan erişim engeli kararının Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilmesi yönünde 6.maddede değişiklik yapılması,

Grubumuzca önerilmiştir.

6.maddeye ilişkin önergemizin Genel Kurulda değerlendirilmesi yönünde Teklifin ilk imza sahibi İzmir Milletvekili Hamza Dağ tarafından değerlendirme yapılmıştır.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 4 ve 10 uncu maddelere dair önergelerimiz bulunmaktadır. Komisyonda yeterince değerlendirilmeyen önergelerimizin Genel Kurulda değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli
Çetin Osman Budak
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
Tacettin Bayır
İzmir

Müzeyyen Şevkin
Adana
Kadim Durmaz
Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

USUL DEĞERLENDİRMESİ

AKP-MHP ittifakı Türkiye halklarının en geniş kapsamlı temsiliyetini sağlayan ve egemenliğin makamı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kanun yapma süreçlerini yönetememekte, anti-demokratik yol ve yöntemlere başvurmaktadır.

29.06.2022 sabahı saat 10.00'da komisyon üyelerine tebliğ edilerek iki saat dahi inceleme fırsatı tanınmadan saat 12.00'de toplantı çağrısı yapılan bu teklifin komisyona getiriliş biçimi, demokratik katılımı ve muhalefeti by-pass eden anlayışın bir tezahürüdür.

Kanun yapma sürecini planlayamayan iktidar bloku, teklifleri komisyon süreçlerinden hızlıca geçirmeye çalışarak deyim yerindeyse "kaşla göz arasında kanun çıkarma" çabasını göstermektedir. Böylece hem kanun teklifini ilgilendiren toplumsal çevreleri hem iktisadi tarafları hem de muhalefeti yasa yapma sürecinden dışlayarak otoriteryan tutumunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kanun tekliflerinin istişareyle yapılmasını engelleyen AKP-MHP ittifakı modern demokrasilerin ve hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Yasa yapma hakkının zayıflatılması, halk egemenliğine yönelik en büyük darbelerden biridir. Çünkü halkın kesesinden toplanan vergilerin nerelere harcanacağı ve demokratik-hukuk devletinin nasıl işleyeceğine işaret eden en önemli ilkelere biri yasa yapma hakkıdır. Dünyadaki tüm demokratik hukuk devletlerinde yasa yapma devlet-toplum-vatandaş mutabakatının temelidir.

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin TBMM'ye sunulmasından tutalım Komisyon'dan geçirilmesine ve Genel Kurula sevk edilmesine kadar her bir aşaması demokratik hukuk devleti ilkeleri ayaklar altına almıştır.

Bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek gerekir ki, AKP iktidarının yasa yapım süreçlerinde geliştirdiği bakış açısı ve takındığı tutum antidemokratiktir. Çoğunlukçu bir anlayışla çoğulculuğun reddedildiği, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte TBMM'nin bütünüyle by-pass edilmek istendiği bir süreci yaşıyoruz. Meclis'in adeta bir noter makamı olarak görülmesi her şeyden önce millet iradesine hakarettir. Muhalefetin uyarılarını yok sayan, önerilerini dikkate almayan demokratik anlayıştan uzak bir iktidar anlayışı ile karşı karşıyayız.

Sektörel Sorunlar Tam Olarak Dinlenememiştir!

Getirilen bu kanun teklifi içerisinde "pazar yeri" diye ifade edilen kurumlar ile "üretici ya da satıcı" diye ifade edilen kurumlar arasındaki ilişkilerin düzenlendiği görülmektedir.

Burada pazar yerlerini kontrol etmek ve bunların tekelleşmesini, rekabetini ortadan kaldırılmasını engellemek gerekiyor ama bunları sağlarken iktisadi tarafların (işverenler, emekçiler ve meslek örgütleri) itirazlarının neler olduğunu da komisyon üyelerinin bilmesi gerekir; yani bahsedilen tekelleşmeyi sağlayan bu pazar yerleri acaba hangi konularda bu kanuna itirazları bulunuyor? Bunları öğrenme imkânına sahip olunamamıştır. Bu kanunlar yapılırken, esnafın, üreticinin, emekçinin, tüketicinin haklarını koruyacak çalışmalar yapmak hem Anayasa ve yasalara uygun bir şekilde hem de piyasa koşullarına uygun bir şekilde yapma zorunluluğumuzu göz önünde bulundurmamak zorundayız.

ESASA DAİR DEĞERLENDİRME

Emekçilerin Alın Teri Mücadelesi Büyüyor ve Hak Temelli İtiraz Rüzgârı “Kusursuz Fırtına”ya Dönüşüyor!

Neoliberalizmin sadece ekonominin ilkelerinin belirlendiği bir iktisat programı değil, aynı zamanda sınıfsal eşitsizlikleri derinleştiren, toplumsal yaşamı tahrip eden ve ekolojik saldırıyı en yükseğe çıkararak yönetsel bir akıldır.

1970’lerle birlikte devreye konan neoliberalizmin yarattığı eşitsizlikler toplumları yüzde 1 varsıl, yüzde 99 yoksul şeklinde bölmüştür. Sınıfsal eşitsizlikleri tarihte görülmemiş düzeye çıkararak bu yönetsel akla karşı emekçiler, gençler, kadınlar ve ezilenler itirazlarını yükseltmektedir.

Covid-19 pandemisinin ortaya çıkması ve hızlıca yayılmasının siyasal ve toplumsal sonuçlarının başında eşitsizliklerin daha görünür hale gelmesi ve buna yönelik itirazların yükselmesi gelmiştir. Pandemiyle birlikte insanlar arasındaki eşitsizliklerin sürdürülemeyeceğine dair kanaat güçlenmiş ve kapitalist simülasyon merkezlerinde dahi “neoliberalizmin sonu” tezleri yaygınlık kazanmıştır.

Bir yandan bu tezlerin giderek artması diğer yandan ise toplumsal ve sınıfsal itirazların kimlikler kesişiminde yükselmesi yeni bir toplumsal zamanı çağırılmaktadır. Bu kapsamda, sadece sermayeyi düşünen ve toplumu ideolojik kodlar üzerinden buna ikna eden siyasal güç merkezlerine karşı artık eşitlik ve özgürlük ekseninde yeni bir rüzgâr esmektedir. Gençlerin, kadınların, yoksulların itirazlarının birikmesiyle bu rüzgâr, bir fırtınaya dönüşmektedir.

Pandeminin hemen evvelinden günümüze kadar Ortadoğu’dan Avrupa’ya, Afrika’dan Latin Amerika’ya kadar hemen her yerde farklı kimlik ve toplumsal kesimlerden milyonlarca insan politik ekonomi ekseninde itirazlarını arttırıyor. Türkiye’de ise iktidar hala neoliberalizmi kendine özgü patronaj ve klientalist politikalarla uygulayarak dünyadaki gelişmeleri okumaktan uzak kalıyor. Nitekim söz konusu kanun teklifi de sadece hacim ve sermaye üzerinden kurduğu

denklemlerle, toplumsal kesimleri, emekçileri ve ezilenleri göz ardı etmeye devam ediyor. Oysa dünyadaki gelişmeler ve Türkiye’de artan alın teri ve hak temelli itirazlar, bambaşka bir dünya isteğiyle büyüyor.

Sermaye ve Hacim Hesapları Emekçileri Göz Ardı Ediyor!

Kanun teklifinin genel gerekçesinde “Ülkemizde 2019 yılında %9,8 olan e-ticaretin genel ticarete oranı yaklaşık iki katına çıkarak 2021 yılında %17,7 olarak gerçekleşmiş olup önümüzdeki dönemde bu oranın daha da artması beklenmektedir. 2021 yılında perakende e-ticaret hacmi 234 milyar Türk lirası olarak gerçekleşirken bu hacmin yaklaşık yarısını sektörün önde gelen elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar oluşturmuştur. Bu oran da her geçen gün artma eğilimi göstermektedir. 2020 yılında 256.861 olan e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı, 2021 yılında %88’lik artışla 484.347’ye ulaşmıştır. Bu işletmelerin 472.604’ü elektronik ticaret pazar yerlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmelerin elektronik ticaret pazar yerlerine göre dağılımına bakıldığında ise %74’ünün yalnızca bir, %12’sinin iki, %6’sının üç ve %3’ünün dört ve üzeri pazar yerinde satış yaptığı görülmektedir” denerek Türkiye’de artan e-ticaret hacmi ve sermaye sınıfı adına hesaplar yapılmaktadır.

Oysa e-ticaret ekseninde alın teri döken milyonlarca emekçiyle ilgili düzenleme söz konusu değildir. Kadın işçilerin çoğunlukta, sirkülasyonun yüksek, müşteri ile birebir iletişimin yoğun olduğu, fiziksel ve zihinsel eforun yüksek düzeyde kullanıldığı çağrı merkezlerinde çalışan emekçiler, özlük hakları ve insan onuruna yarıyor ücretle çalışma başta olmak üzere çok sayıda sorun yaşamaya devam etmektedir. Yanı sıra hizmet sektöründe çalışan milyonlarca emekçi ve sayıları 978 bini bulan motosikletli kuryenin devasa sorunlarına dair tek bir çözüm söz konusu kanun teklifinde bulunmamaktadır.

Düşük ücretle çalıştırılma, kayıt dışı çalıştırılma, esnaf kurye modeli, sigorta primlerinin gerçek maaş üzerinden yatırılmaması gibi sorunların yanı sıra

özellikle Türkiye’de faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası yemek firmalarının ve online ticaret firmalarının erken teslimat rekabetine girmesinin yarattığı zaman baskısı motosikletli kuryeler ve kargo emekçilerinin kendi güvenliklerini ve hayatlarını riske atma pahasına trafik kurallarını ihlal etmelerine neden olmaktadır. Ayrıca, yağmurlu ve soğuk havalarda iş riskleri daha da artmaktadır. Süre sıkıntısı, kayıt dışılık, trafikte zorbalık ve mobbing gibi birçok sıkıntı yaşayan motokuryeler ve kargo emekçileri her gün yüzlerce insanla temas etmek zorunda kalmalarına ve yüksek risk grubunda olmalarına rağmen hala aşılama önceliğine de sahip değildirler. Bu teklif de geçim sıkıntılarının had safhada olduğu, iktidar-sermaye ortaklığının emek sömürsünü olabildiğince derinleştirdiği bir dönemde, emekçilerin yanında olmamayı iktidar tercihi olarak öne çıkarmaktadır.

Haksız Kazanç ve Tekelleşme Sadece E-Ticarette Değil, Türkiye Ekonomisinin Her Alanında Yaşanıyor!

AKP-MHP ittifakının ekonomi politikaları nedeniyle haksız kazanç ve tekelleşme Türkiye ekonomisinin en temel problemlerinden biri haline gelmiştir. Her ne kadar Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde e-ticaret üzerinden gelişmesi ihtimal haksız kazanç ve tekelleşme söz konusu edilmiş olsa da bugün haksız kazanç ve tekelleşme Türkiye ekonomisinin yapısal bir parçası haline getirilmiştir. Bu kanaati doğrulamak için birkaç örneğe bakmak bile yeterlidir.

- 21 Aralık 2021 tarihinde ilan edilen Kur Korumalı Mevduat, 9 Haziran 2022 tarihinde ilan edilen Gelire Endeksli Senet ve 24 Haziran 2022 tarihinde BDDK’nin şirketlerin dövizleriyle ilgili kararlarının gerek öncesi gerekse de akabindeki kazançlar iktidarın ekonomik çöküşe palyatif çözüm arayışlarını içeren hamlelerdir. Bu hamleler neticesinde gerek döviz manipülasyonu gerekse de bu ürünlerin sağladığı faiz getirileriyle çok

sayıda haksız kazanç ortaya çıkmış ve Türkiye ekonomisinin geleceği ipotek altına alınmıştır.

- Türkiye’de 8 milyon işsiz varken, kamuoyunun vicdanını yaralayan “çoklu maaş” sistemiyle iktidara yakın çok sayıda kişi çok sayıda getiri elde etmektedir. Bu durum haksız kazancın en bariz örneklerinden biridir.
- Öte yandan Türkiye’de hem ekonomide hem de siyasette muazzam bir temerküz ve tekelleşme vardır. AKP-MHP iktidarı siyaseti, başta cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olmak üzere tekelleştirmiştir. Siyasetteki tekelleşmeyle paralel bir biçimde Türkiye’de muazzam bir sermaye temerküzü ve yoğunlaşması vardır. AKP döneminde sermayenin ekonomiden aldığı pay zirve yaparken, emekçi kesimlerin aldığı pay giderek erimiştir. Hem AKP-MHP iktidarının semirttiği yandaş sermaye ve özellikle 5’li çete, hem de yerleşik bilindik sermaye bu dönemde altın çağını yaşamıştır. Bizzat ülkenin kamusal kurumlarının açıkladığı raporlar (Merkez Bankası) ülke ekonomisindeki tekelleşmeyi gözler önüne sermektedir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, denebilir ki, haksız kazanç ve tekelleşme sadece e-ticarette değil, Türkiye ekonomisinin her alanında yaşanıyor!

Rekabet Kurumu İşlevini Yerine Getirmelidir

Rekabet Kurumu üzerinde her dönem tartışılan bir kurumdur. Bu kanunda da görüldüğü gibi Rekabet Kurumunun esasında tam olarak işlevini yerine getirmemesinden kaynaklı olan düzenlemelerde yapılmaktadır. Rekabet Kurumunun uzunca süredir Türkiye’de işlerini layıkıyla yapmayan bir Kurum olduğunun eleştirisini yap sürekli yapmaktayız. Örneğin, Rekabet Kurumu, basındaki tekelleşmeye yönelik sadece seyretmekle yetinmektedir.

Yani şu an Türkiye’deki medya kuruluşlarının tekelleştiğinin hepimiz farkındayız; hem sermaye ortaklığı açısından tekelleştiğini hem de yayın

açısından tekelleştiğini biliyoruz. Bu konuda Rekabet Kurumunun uzunca süredir görevini yerine getirmediğini biliyoruz ve bu eleştirilerimizi yapıyoruz. Bu kanun çerçevesinde de esasında Rekabet Kurumunun işlevsel hâle getirilmesini, Rekabet Kurumuyla ilgili kanunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyorsa o düzenlemelerin yapılarak Rekabet Kurumunun hakikaten kendi görevini yerine getirmesinin sağlanması gerekmektedir. Ancak görüldüğü kadarıyla, Rekabet Kurumunun işlevini yerine getirememesinden kaynaklı olarak bu kanunla ilgili çeşitli düzenlemeler yapmak durumunda kalınmıştır.

Kanunların kalıcı olması, geneli kapsamı, Anayasa ve yasalara uygun olması, etik kurallar çerçevesinde olması ve en önemlisi de tüketicinin haklarını koruyan noktada, tüketicilerin de bu kanunlarla etkileşimini dikkate alacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Tüketicinin Korunması Önceliğimiz Olmalıdır!

Bu kanun teklifine yönelik tüketicilerin de e-ticaret üzerine şikâyetlerinin var olduğu bilinmektedir. Bu şikâyetlerinde düzenleme de dikkate alınması gerekirdi ancak bunların ne kadar dikkate alındığı şüphelidir. Özellikle indirim dönemlerinde veya benzeri dönemlerde böyle manipülasyonlar yapılıyor, şu kadar indirim başladı gibi reklamdan belli bir süre sonra sitede teknik arıza olduğu söylenerek aslında fiyatların arttığına tanıklık edilmektedir. Diğer taraftan, şikâyet ya da iadedeki zorluklar üzerine de yüzde 20'lik bir şikâyetler var; tüketiciler tarafından yani ürünü iade etme konusunda ve şikâyetlerinin dikkate alınmaması konusunda da tüketici şikâyetleri vardır. Yüzde 13 oranında da garanti koşulları ve haklara ulaşma zorluğu yaşadıklarını araştırmalarda öne çıkan sorunlardır. Yüzde 11 oranında da bu siteler üzerinden bir dolandırıcılık meselesi olduğu ifade edilmekte, beklenmeyen işlem ve ürünlerdeki hatalı teslimatlar üzerinden de benzeri şikâyetlerin bulunduğu görülmektedir.

Bütün bunlar büyük oranda pazar yerleriyle ilgili şikâyetler olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü teknolojinin gelişmesi ile birlikte doğal olarak insanlar pazar yerlerinden alışveriş yaptıkları için şikâyetler de genel olarak pazar yerlerine yönelik yapılmaktadır. Ancak bu şikâyetlerin üreticiden mi yani satıcıdan mı kaynaklandığı yoksa doğrudan pazar yerinin kendisinden mi kaynaklandığı bilinmemektedir. Buna rağmen ürün teslimatında ve beklenmeyen şekilde ürünlerin gelmesiyle ilgili olarak da yüzde 7'lik bir şikâyet olduğu araştırmalara yansımıştır. Dolayısıyla bu düzenleme yapılırken yani e-ticaret meselesi düzenlenirken tüketicilerinde bu konudaki şikâyetleri dikkate alınarak bir eksikliğin giderilmesi doğru bir yöntem olarak tercih edilmelidir.

E-Ticarette Büyük Oyuncular, AVM'ler ve Zincir Marketler Esnafı Bitirdi!

Diğer taraftan, Türkiye'de de faaliyet gösteren çeşitli adlarla hizmet veren büyük "Pazar yeri" firmalarının sermaye yapıları incelendiğinde küçük işletmeler ve esnafların büyük firmalar karşısında güçsüz bırakıldığı görülmektedir. Dolayısıyla iktidar blokunun yerli üreticileri, esnafı, küçük işletmeleri koruyoruz, koruyacağız gibi söylemleri gerçeği yansıtmamaktadır. Bunun yanı sıra AVM'lerin hızla çoğalması, zincir marketlerin devasa rakamlara ulaşması bu durumu daha net ortaya koymaktadır.

Uzun saatlerle çalışılan, şehirlerin merkezlerinde, yılın 365 günü açık olan AVM'ler, esnafın, küçük işletmelerin ticaret yapabilme, rekabet edebilme, ayakta kalabilme imkânlarını da ortadan kaldırdığına hepimiz tanıklık etmekteyiz. Yine, zincir marketler, 2 bin kişinin yaşadığı, 3 bin kişinin yaşadığı yerlerde, beldelerde dahi market açmış durumdadır ve oradaki esnafın da yerel işletmecilerin de ayakta kalmasına imkân tanımaz vaziyettedir. Oysa bu konuyla ilgili çeşitli ülkelerde yapılan uygulamalarda yerel işletmecileri koruyabilmek açısından örneğin AVM'lere sınırlar getirilmekte ve bu zincir marketlere de çeşitli sınırlar getirilmektedir.

Bunun dışında AVM'lerin yol açtığı başka sorunlar da vardır. Örneğin bir enerji krizi içerisinde yaşadığımız bilinirken hem dünyada hem ülkemizde bir enerji kriziyle karşı karşıya olduğumuz ortada iken, enerjinin üretimdeki maliyeti, pahalılığı, fiyatlardaki enflasyonu nasıl artırdığı görülmektedir. Bir konutun elektrik tüketimi ile bir AVM'nin tükettiği elektrik, ısınma, klima ve benzeri yakıtların tamamının -bütünüyle elektrik de dâhil olmak üzere- orana vurulduğu zaman, konutlarla kıyaslandığında, arada çok ciddi farkların ve zafiyetin olduğu ölçülebilmektedir. Dolayısıyla, AVM'ler de başlı başına bir sorun olarak durmaktadır. E-ticaretteki sorunla birlikte bunun da dikkate alınması gerekmektedir.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2/4528 esas numaralı "Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

Teklifin Görüşülme Usulüne İlişkin Değerlendirme

TBMM Başkanlığına ulaşan kanun teklifinin kırk sekiz saat süre verilmeden Komisyona getirilmesi uygulamada iktidarın acele kanunlaştırma iradesi sergilediğini göstermektedir. Bu sebeple Komisyon çalışmalarında milletvekilleri teklifleri yeterli değerlendirme imkanını bulamamaktadır. Bu durum pek çok önemli konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçmekte, yasama faaliyetinin kalitesini düşürmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün 26. Maddesi zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrının en az iki gün önceden yapılmasını, 36. Maddesi ise Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırk sekiz saat sonra başlanabileceği düzenlemesini içermektedir. Burada amaç tekliflerin komisyonlarca detaylı değerlendirilmesi olmakla birlikte, mevcut teklif için bu süreç alelacele tamamlanmıştır. Özellikle teknik detay içeren bu teklifin komisyon görüşme sürecinin kısa tutulması milletvekillerce sağlıklı bir inceleme yapılmasını imkânsız hale getirmiştir.

Teklif İlişkin Genel Bilgiler

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan "Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ile, 5/11/2014 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan ve 1/5/2015 tarihinde yürürlüğe konulan 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda önemli değişiklikler yapılması hedeflenmekte, teknolojiye bağlı olarak hızlı bir şekilde gelişen ve değişen elektronik ticaretin genel ticaret içinde sürekli artış gösteren payı ile e-ticaret işlemlerinin çoğunlukla az sayıdaki elektronik ticaret pazar yeri üzerinden gerçekleştirilmesi ve bu pazar yerlerine sahip olan işletmelerin satıcı konumundaki işletmeler karşısında asimetric pazarlık gücüne sahip olmaları dikkate alındığında anılan Kanuna yönelik tadil isteği anlamlı bulunmaktadır.

Düzenlemenin amaç ve kapsamı ihtiva eden 1 inci maddesi ile çeşitli kanunlarla kurulan ve birtakım özel düzenlemelere tabi olan bankacılık, sigortacılık, seyahat acenteliği gibi konularda çalışma yürüten işletmelerin münhasıran bu kanunlarla yetkilendirildikleri hususlardaki faaliyetleri kanunun uygulama kapsamı dışında bırakılmaktadır.

Düzenlemenin tanımları ihtiva eden 2 nci maddesi ile hukuki belirlilik sağlamak amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret ortamı, elektronik ticaret pazar yeri, elektronik ticaret bilgi sistemi, net işlem hacmi ve ekonomik bütünlük terim ve kavramları tanımlanmaktadır.

Düzenlemenin hukuka aykırı içerikleri ihtiva eden 3 üncü maddesi ile elektronik ticaret pazar yerinde satışa konu mal ve hizmetlerin içeriğine ilişkin bu pazar yerini işleten aracı hizmet sağlayıcıların söz konusu içeriğe ilişkin sorumsuzluğu muhafaza edilmekle birlikte, hak kayıplarının önlenmesi maksadıyla hukuka aykırı içerikten haberdar olunması halinde içeriğin yayından kaldırılması ve ilgili kurumların haberdar edilmesi gibi yükümlülükler öngörülmektedir.

Bunun yanında, elektronik ticaret pazar yerinde satış yapan ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar olarak tanımlanan işletmelerin tanıtıcı bilgilerinin doğrulanması hususunda aracı hizmet sağlayıcılara sorumluluk yüklenmektedir.

Ayrıca, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi hususunda hak sahiplerinin bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları tarafından şikâyete konu ürünün yayından kaldırılması gibi çıkarılacak bir yönetmelikle detaylandırılacak bazı tedbirlerin alınması da anılan madde kapsamında yer almaktadır.

Düzenlemenin mülga hükmü içeren 4 üncü maddesi ile kişisel verilerin işlenmesi konusundaki hükümlerin detaylı bir şekilde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'da yer alması hasebiyle, bu konuda 6563 sayılı Kanun metninde yer alan hükümler çıkarılmaktadır.

Düzenlemenin bakanlık yetkisini ihtiva eden 5 inci maddesi ile Ticaret Bakanlığı'na ticaretin gelişimini sağlamak ve etkin rekabet şartlarını korumak maksadıyla belirli konularda ikincil düzenleme çıkarma yetkisi verilmekte, yine anılan Bakanlık ticari elektronik ileti şikâyet başvurularının (sesli arama ve kısa mesaj yoluyla yapılan) daha kolay ve hızlı şekilde sonuçlandırılması amacıyla ilgili kamu kurumundan bilgi almak ve ayrıca teknik bilgi ve uzmanlık gerektiren konularda bilirkişi görevlendirmek üzere yetkili kılınmaktadır.

Bunun yanında, aracı hizmet sağlayıcılar ile hizmet sağlayıcılar iş ve işlemleri ile ilgili matbu ve elektronik dokümanları on yıl süre ile saklamakla yükümlü tutulmaktadır.

Düzenlemenin cezai hükümlerini ihtiva eden 6 ncı maddesi ile, gerek yürürlükteki Kanunda yer alan ve gerekse Teklif ile getirilmesi öngörülen hükümlere uyulmasını temin etmek ve

olası hak ihlallerinin önüne geçmek gayesiyle çeşitli yaptırımlar düzenlenmekte ve bu yaptırımlar arasında yüksek tutarlı idari para cezaları ile içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi gibi çok ciddi müeyyideler yer almaktadır.

Düzenlemenin elektronik ticarete haksız ticari uygulamaları ihtiva eden 7 nci maddesi ile, özellikle hizmet sağlayıcı konumundaki satıcıları elektronik ticaret pazar yeri işleticisi konumundaki aracı hizmet sağlayıcılarına karşı korumak ve uygulamada karşılaşılan haksız ticari uygulamaları önlemek amacıyla, tüketicilere ilişkin 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda yer alan hükümlere benzer şekilde haksız ticari uygulama olarak nitelendirilebilecek fiillere ilişkin genel çerçeve çizilerek ve her hâlükârda haksız ticari uygulama sayılacak durumlar detaylı bir şekilde ifade edilerek elektronik ticarete haksız ticari uygulamalarda bulunulamayacağı ortaya konmaktadır.

Düzenlemenin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri ihtiva eden 8 inci maddesi ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara önemli yükümlülükler getirilmekte ve bir takvim yılı içinde gerçekleşen net işlem hacmi (aracılık hizmeti sunulan elektronik ticaret pazar yerlerinde iptal ve iadeler hariç belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen nihai belge değerleri toplamı) dikkate alınarak yükümlülükler açısından aracı hizmet sağlayıcılar arasında farklılıklara gidilmektedir.

Buna göre, anılan maddenin;

-Birinci fıkrasında, tüm aracı hizmet sağlayıcıların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunamama),

-İkinci fıkrasında, net işlem hacmi 10 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, pazar yeri üzerinden elde ettiği verileri yalnızca aracılık hizmetlerini sunmak üzere kullanma),

-Üçüncü fıkrasında, net işlem hacmi 30 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, aşırı reklam verememe ve maliyet altı satış yapamama),

-Dördüncü fıkrasında ise, net işlem hacmi 60 milyar Türk Lirasının üzerinde olanların uyması gereken yükümlülükler (örneğin, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunamama, aracılık hizmeti sunduğu pazar yerindeki satışlar, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak

yaptığı satışlar ve e-ticaret dışındaki satışları hariç eşya taşımacılığı, taşıma işleri organizatörlüğü ve posta hizmeti sağlayıcılığı faaliyetlerini yapamama) düzenlenmektedir.

Düzenlemenin elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülüklerini ihtiva eden 9 uncu maddesi ile, belirli bir büyüklüğe ve işlem sayısına ulaşan satıcı konumundaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara 6563 sayılı Kanununa eklenen Ek 3'üncü maddesi ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülüklerle benzer bir şekilde net işlem hacmi ve ayrıca işlem sayısı esas alınarak bazı yükümlülükler getirilmektedir.

Düzenlemenin elektronik ticaret lisansını ihtiva eden 10 uncu maddesi ile, sahip oldukları finans, veri, lojistik, alıcı ve satıcı sayısı bakımından piyasada hakim duruma gelen veya gelme potansiyeli olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların özellikle pazara yeni işletmelerin girişlerine engel olmasına mani olmak, pazarda eşit rekabet şartlarını temin etmek ve sektörün hızlı, dinamik yapısı ile uyumlu şekilde öncül müdahalelerde bulunmak amacıyla belli büyüklüğe ulaşmış elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile aracı hizmet sağlayıcılara lisans alma ve yenileme şartı getirilmektedir.

Düzenlemenin intibak sürecini ihtiva eden 11 inci maddesi ile, Teklif ile 6563 sayılı Kanuna derç edilmesi öngörülen düzenlemelere ve getirilen değişikliklere belirlenen süreler içerisinde uyum sağlanması öngörülmekte, örnek vermek gerekirse, elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile aracı hizmet sağlayıcıların lisans alma yükümlülüğünün 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilmesi benimsenmektedir.

Teklif İlişkin Genel Değerlendirme

E-ticaret sektörünün düzenlenmesi gerektiği hususuna katılmakla birlikte Rekabet Kurumu gibi düzenleyici kuruluşların işlerini daha etkin yapmasını sağlayacak tedbirler almak varken neden sektörün büyümesini engelleyecek kararlar alındığına anlam verilememektedir.

Tüm Dünyada gelişen e-ticaret uygulamalarına yönelik mevzuat çalışmaları mevcuttur. ABD ve Avrupa Birliği düzenlemelerinde elektronik ticaret pazar yerlerine yükümlülükler getirilmekte, yasaklamalardan ise kaçınılmaktadır. Tüketicinin yanıltıcı reklam, bozuk ürün, yasadışı ürün nedeniyle mağduriyetini hızla telafi edecek sistemler kurulması amaçlanmaktadır. Örneğin, şikayet hattı yoluyla, şikayetlerin veya dolandırıcılıkların polis, savcı, tüketici kuruluşu gibi üçüncü taraf kuruluşlara gitmeden ilgili pazar yeri işletmecisi tarafından çözülerek, ödemenin iadesinin yapılmasına dair kolaylıklar sağlanmaktadır.

Mevcut yasa teklifi bu haliyle sektöre aşırı müdahaleci olup ciddi faaliyet yasakları ihtiva etmektedir. Teklifin rekabet ortamını iyileştirmek bir yana oyuncu sayısını azaltarak piyasa yoğunluğunu artırması ve tüketici zararına sebep olması ihtimali söz konusudur.

Pazar yerlerinin kendi markalı ürünlerini satmasının yasaklanması hâlihazırda ülkemizde bu minvalde faaliyet gösteren platformların tedarik zincirlerinin çökmesine neden olabilecektir. Bu açıdan teklif hazırlanmadan önce böyle bir değişikliğin istihdam ve üretim üzerindeki etkisinin analiz edilip edilmediği bilinmemektedir. Ticaret Bakanlığı bu ihtimalleri dikkate alan bir uygulama öncesi etki analizi yapmış mıdır? Eğer markalı ürünlerin sebep olduğu bir rekabet ihlali varsa bunu zaten Rekabet Kurumu'nun tespit etmesi ve uygun cezaları uygulaması beklenirdi.

Pazar yerlerine lojistik sektöründe faaliyet yasağı getirilmesi de rekabet ortamının iyileştirmesini amaçlayan bir yasa teklifinde yer almasına anlam veremediğimiz hususlardan biridir. Lojistik sektöründe faaliyet gösteren oyuncu sayısının artmasının rekabeti artıracakını ve tüketici refahını artıracakını varsayarsak bu yasa teklifi ile neden faaliyet alanındaki oyuncu sayısı azaltılmaya çalışılmaktadır.

Kanun teklifinde e-ticaret sektörüne cezalar getirilmesi öngörülmektedir. Enflasyonun her ay artış trendini sürdürdüğü bir ortamda platformların maliyet artışına sebep olmak nihai tüketici fiyatlarında artışı tetiklemeyecek midir?

Pazar yerlerinin reklam harcamalarına kısıtlama getirilmesi de bu kuruluşların reklam harcamalarının dolaylı yoldan esnaf ve KOBİ'lerin satışlarına etki yarattığı varsayılırsa gereksiz görünmektedir. Diğer bir risk ise bu kısıtlama nedeniyle Pazar yerlerinin reklam harcamaları içinde dijital mecraların payının artmasıdır ki bu da ülkemizden para çıkışını tetikleyecektir.

Özetle bu yasa teklifi mevcut durumda e-ticaret sektöründe faaliyet gösteren oyuncuların büyümesini kısıtlayıcı bir yapıya sahiptir. E-ticaret sektörü düşük kar marjıyla ama sürekli büyüme motivasyonu ile çalışan bir sektördür. Bu haliyle yasa teklifi sektörün çalışma prensipleriyle örtüşmemektedir.

Ayhan Altıntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

İZMİR MİLLETVEKİLİ HAMZA DAĞ VE
11 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**ELEKTRONİK TİCARETİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 14/09/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dahilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.”

MADDE 2- 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Gümrük ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“f) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**ELEKTRONİK TİCARETİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 5/11/2018 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunuyla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dahilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.”

MADDE 2- 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Gümrük ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“f) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcıyı,

g) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı,

ğ) Elektronik ticaret ortamı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformları,

h) Elektronik ticaret pazar yeri: Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmetlerini sunduğu elektronik ticaret ortamını,

ı) Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS): Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kayıt altına alınması, elektronik ticaret verilerinin toplanması, bu verilerin işlenerek istatistikî bilgilerin üretilmesi amacıyla Bakanlık tarafından oluşturulan ve bu Kanun kapsamında kayıt ve bildirim yapılabilmesine imkân sağlayan bilgi sistemini,

i) Net işlem hacmi: İptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamını,

j) Ekonomik bütünlük: Bir kişinin, bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcıyı,

g) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı,

ğ) Elektronik ticaret ortamı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformları,

h) Elektronik ticaret pazar yeri: Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmetlerini sunduğu elektronik ticaret ortamını,

ı) Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS): Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kayıt altına alınması, elektronik ticaret verilerinin toplanması, bu verilerin işlenerek istatistikî bilgilerin üretilmesi amacıyla Bakanlık tarafından oluşturulan ve bu Kanun kapsamında kayıt ve bildirim yapılabilmesine imkân sağlayan bilgi sistemini,

i) Net işlem hacmi: İptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamını,

j) Ekonomik bütünlük: Bir kişinin, bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hallere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini,”

MADDE 3- 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuka aykırı içerik

MADDE 9- (1) Diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, aracı hizmet sağlayıcı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu değildir.

(2) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının şikâyete konu ürününü yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildirir. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlar. Şikâyet ve itirazda; ilgililerin açık kimlik ve adres bilgileri, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgiler, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususlar yer alır. İlgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklıdır.”

MADDE 4- 6563 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hallere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini,”

MADDE 3- 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuka aykırı içerik

MADDE 9- (1) Diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, aracı hizmet sağlayıcı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu değildir.

(2) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının şikâyete konu ürününü yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildirir. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlar. Şikâyet ve itirazda; ilgililerin açık kimlik ve adres bilgileri, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgiler, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususlar yer alır. İlgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklıdır.”

MADDE 4- 6563 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 5- 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş, mevcut fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “görevlendirilen denetim elemanları” ibaresi “denetimle görevlendirilen personel” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda tutulanlar dahil olmak üzere” ibaresi ile aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye yetkilidir.”

“(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla denetim yapmaya ve denetim sonuçlarını açıklamaya, denetim sırasında özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirmeye, bilirkişinin hak ve yükümlülükleri ile görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı, bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.”

“(6) Bakanlık, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerinde düzenlenen yükümlülüklerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Bakanlık, sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen gerçek veya tüzel kişi abone bilgilerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan almaya yetkilidir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- 6563 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş, mevcut fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “görevlendirilen denetim elemanları” ibaresi “denetimle görevlendirilen personel” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda tutulanlar dahil olmak üzere” ibaresi ile aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye yetkilidir.”

“(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla denetim yapmaya ve denetim sonuçlarını açıklamaya, denetim sırasında özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirmeye, bilirkişinin hak ve yükümlülükleri ile görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı, bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.”

“(6) Bakanlık, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerde düzenlenen yükümlülüklerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Bakanlık, sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen gerçek veya tüzel kişi abone bilgilerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan almaya yetkilidir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 6- 6563 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesindeki yükümlülüklerle, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüklerle, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına veya 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki veya aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki veya 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar,

ç) 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi ve ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan ikincil düzenlemelere uymayanlara her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

e) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 6563 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesindeki yükümlülüklerle, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüklerle, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına veya 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki veya aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki veya 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar,

ç) 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi ve ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan ikincil düzenlemelere uymayanlara her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

e) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

ğ) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, süresinde ödeme yapılmayan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından az olmamak üzere, otuz güne kadarki süre aşımalarında ödenmeyen tutar kadar, otuz günü geçen süre aşımalarında ise süresinde ödenmeyen tutarın iki katı,

h) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine ve ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için beş yüz bin Türk lirası,

ı) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden ve Bakanlık tarafından yapılan uyarıya rağmen aykırılığı ortadan kaldırmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

i) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız olarak alınan bedelin on katı,

j) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için üç yüz bin Türk lirası,

k) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde beşi oranında,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

ğ) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, süresinde ödeme yapılmayan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından az olmamak üzere, otuz güne kadarki süre aşımalarında ödenmeyen tutar kadar, otuz günü geçen süre aşımalarında ise süresinde ödenmeyen tutarın iki katı,

h) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine ve ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için beş yüz bin Türk lirası,

ı) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden ve Bakanlık tarafından yapılan uyarıya rağmen aykırılığı ortadan kaldırmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

i) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız olarak alınan bedelin on katı,

j) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için üç yüz bin Türk lirası,

k) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde beşi oranında,

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasının (f) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının on binde beşi oranında,

m) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

n) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde onuna kadar,

o) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası,

ö) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmayan her bir bildirim için bir milyon Türk lirası,

p) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bir milyon Türk lirası,

r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, anılan hükümlere göre belirlenen üst sınırın yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,

s) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için iki yüz elli bin Türk lirası,

ş) Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yirmi milyon Türk lirası, idari para cezası verilir.”

1) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasının (f) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının on binde beşi oranında,

m) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

n) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde onuna kadar,

o) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası,

ö) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmayan her bir bildirim için bir milyon Türk lirası,

p) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bir milyon Türk lirası,

r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile on ikinci fıkrasına ve ek 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ve mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara anılan hükümlere göre belirlenen üst sınırın yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,

s) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için iki yüz elli bin Türk lirası,

ş) Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yirmi milyon Türk lirası, idari para cezası verilir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için altmış gün süre verilir. Bu süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde yirmi milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için otuz gün süre verilir. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde kırk milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için on beş gün süre verilir. Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

“(3) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için altmış gün süre verilir. Bu süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde yirmi milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için otuz gün süre verilir. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde kırk milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için on beş gün süre verilir. Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarının uygulanmasına rağmen, Bakanlıkça verilen süre içinde aykırılığın sonlandırılmaması veya aynı aykırılığın ceza tebligatının yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarına ilişkin fiillerin, Bakanlıkça yanılmaya yönelik iş ve işlemlerle gerçekleştirilmesi halinde söz konusu cezalar on katı uygulanır.

(6) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı, net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının altında olan aracı hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcı için beş yüz milyon Türk lirasını geçemez. Bu hüküm, beşinci fıkrada kapsamında idari yaptırım uygulananlar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 7- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar

EK MADDE 1- (1) Elektronik ticarete haksız ticari uygulamada bulunulamaz. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarının haksız olduğu kabul edilir.

(2) Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır:

a) Mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin, en geç satış bedelinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde eksiksiz yapılmaması.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarının uygulanmasına rağmen, Bakanlıkça verilen süre içinde aykırılığın sonlandırılmaması veya aynı aykırılığın ceza tebligatının yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarına ilişkin fiillerin, Bakanlıkça yanılmaya yönelik iş ve işlemlerle gerçekleştirilmesi halinde söz konusu cezalar on katı uygulanır.

(6) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı, net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının altında olan aracı hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcı için beş yüz milyon Türk lirasını geçemez. Bu hüküm, beşinci fıkrada kapsamında idari yaptırım uygulananlar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 7- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar

EK MADDE 1- (1) Elektronik ticarete haksız ticari uygulamada bulunulamaz. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarının haksız olduğu kabul edilir.

(2) Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır:

a) Mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin, en geç satış bedelinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde eksiksiz yapılmaması.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyla olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi ya da bu sözleşmenin açık, anlaşılır ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından kolay erişilebilir olmasının sağlanmaması.

ç) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının aleyhine olacak şekilde aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ya da buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi.

d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği halde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan bedel alınması.

e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.

(3) İkinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu ödeme hizmeti sağlayıcısına yapılan ödemeler, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yapılmış kabul edilir.”

MADDE 8- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 2- (1) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyla olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi ya da bu sözleşmenin açık, anlaşılır ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından kolay erişilebilir olmasının sağlanmaması.

ç) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının aleyhine olacak şekilde aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ya da buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi.

d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği halde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan bedel alınması.

e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.

(3) İkinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu ödeme hizmeti sağlayıcısına yapılan ödemeler, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yapılmış kabul edilir.”

MADDE 8- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 2- (1) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

malları satışa sunamaz veya bu malların satışına aracılık edemez. Bu malların, farklı elektronik ticaret ortamında satışa sunulması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz. Bu hüküm, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan veya marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlemesi gereken belgelerdeki bilgilere, satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verebilmesine imkân sağlar.

c) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(ç) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tanıtıcı bilgilerini, kendisinden temin ettiği belgeler üzerinden veya ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerinden doğrudur.

(2) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve alıcıdan elde ettiği verileri, yalnızca aracılık hizmetlerinin sunulması amacıyla kullanır ve aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri veya diğer elektronik ticaret ortamlarında elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kullanamaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımasına ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.

malları satışa sunamaz veya bu malların satışına aracılık edemez. Bu malların, farklı elektronik ticaret ortamında satışa sunulması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz. Bu hüküm, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan veya marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlemesi gereken belgelerdeki bilgilere, satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verebilmesine imkân sağlar.

c) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS'e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(ç) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tanıtıcı bilgilerini, kendisinden temin ettiği belgeler üzerinden veya ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerinden doğrudur.

(2) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve alıcıdan elde ettiği verileri, yalnızca aracılık hizmetlerinin sunulması amacıyla kullanır ve aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri veya diğer elektronik ticaret ortamlarında elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kullanamaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımasına ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamaz ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamaz.

ç) 6362 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşılmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

d) Şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirir.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülüklerle uyumunu ve yönetmelikle belirlenen diğer hususları gösterir denetim raporunu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

f) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamaz ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamaz.

ç) 6362 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşılmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

d) Şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirir.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını içerecek şekilde finansal durumunu, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülüklerle uyumunu ve yönetmelikle belirlenen diğer hususları gösterir denetim raporunu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

f) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar reklam harcamasını izleyen takvim yılında yapabilir. Buna göre hesaplanan tutar, net işlem hacmine dâhil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların toplam reklam bütçesini oluşturur. Bu bütçe, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar arasında net işlem hacmine katkıları oranında paylaşılır ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir.

b) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları izleyen takvim yılında sunabilir. Buna göre hesaplanan tutar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından elektronik ticaret pazar yerindeki alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yapılabilecek toplam indirim bütçesini oluşturur ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir. Alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı adına katılan maliyetler ile bunlara sağlanan ekonomik menfaatler de bu kapsamda değerlendirilir. Bakanlık, bu bende göre hesaplanan tutarın mal ve hizmet sektör ve kategorileri itibarıyla kullanım üst sınırını belirlemeye yetkilidir.

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar reklam harcamasını izleyen takvim yılında yapabilir. Buna göre hesaplanan tutar, net işlem hacmine dâhil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların toplam reklam bütçesini oluşturur. Bu bütçe, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar arasında net işlem hacmine katkıları oranında paylaşılır ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir.

b) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları izleyen takvim yılında sunabilir. Buna göre hesaplanan tutar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından elektronik ticaret pazar yerindeki alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yapılabilecek toplam indirim bütçesini oluşturur ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir. Alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı adına katılan maliyetler ile bunlara sağlanan ekonomik menfaatler de bu kapsamda değerlendirilir. Bakanlık, bu bende göre hesaplanan tutarın mal ve hizmet sektör ve kategorileri itibarıyla kullanım üst sınırını belirlemeye yetkilidir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde, 5464 sayılı Kanun kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamaz.

b) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde;

1) Ekonomik bütünlük içinde bulunduğu 6493 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamaz.

2) 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamaz veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamaz.

c) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ile elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklere ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamaz.

b) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde;

1) Ekonomik bütünlük içinde bulunduğu 6493 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamaz.

2) 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamaz veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamaz.

c) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ile elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.

ç) Mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamaz. Bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz.

(5) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucuları hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(6) İkinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de değerlendirmeye dâhil edilir. Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemler dikkate alınmaz.

(8) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, ikinci fıkranın (a), (c), (ç) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkra, hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılı başından itibaren uygulanır. Bu fıkralarda belirtilen diğer yükümlüklere ise hadlerin aşıldığı yılı izleyen

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.

ç) Mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamaz. Bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz.

(5) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucuları hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(6) İkinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de değerlendirmeye dâhil edilir. Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemler dikkate alınmaz.

(8) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, ikinci fıkranın (a), (c), (ç) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkra, hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılı başından itibaren uygulanır. Bu fıkralarda belirtilen diğer yükümlüklere ise hadlerin aşıldığı yılı izleyen

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

takvim yılının ilk üç ayı içinde uyum sağlanır. Dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmadığının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz. Herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar uygulanmaz.

(9) Ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendi uygulanır.

(10) Bu maddede belirtilen parasal eşikler ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(11) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

takvim yılının ilk üç ayı içinde uyum sağlanır. Dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılmadığının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz. Herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar uygulanmaz.

(9) Ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendi uygulanır.

(10) Bu maddede belirtilen parasal eşikler ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(11) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.

(12) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup bu eşiklerin altında kalan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile ekonomik bütünlük içinde bulunup mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 3- (1) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS’e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markasını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(2) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümleri, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında kıyasen uygulanır. Ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışlar hesaba dâhil edilmez.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kıyasen uygulanır.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kıyasen uygulanır.

her birinin reklam ve indirim bütçeleri, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin her birinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.”

MADDE 9- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 3- (1) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS’e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markasını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(2) Ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümleri, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında kıyasen uygulanır. Ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışlar hesaba dâhil edilmez.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kıyasen uygulanır.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kıyasen uygulanır.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları, bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında kıyasen uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki eşikler hakkında ek 2 nci maddenin onuncu fıkrası uygulanır.

(7) Bu madde, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 10- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (1) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi halinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları, bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında kıyasen uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki eşikler hakkında ek 2 nci maddenin onuncu fıkrası uygulanır.

(7) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcısının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcısının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup üçüncü fıkrada belirtilen eşiklerin altında kalan ve aracı hizmet sağlayıcısının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların her birinin reklam ve indirim bütçeleri, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin her birinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.

(8) Bu madde, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 10- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (1) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi halinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması halinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi,

oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılp aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması halinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi,

oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılp aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar bu Kanun hükümlerine göre çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İntibak süreci

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla;

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan veya kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunan veya satışına aracılık eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde,

b) 5411 sayılı Kanun kapsamında banka veya 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para kuruluşu olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde,

c) 4925 sayılı Kanun kapsamında eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeler, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörü veya 6475 sayılı Kanun kapsamında posta hizmet sağlayıcı olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde,

yer alan yükümlülüklerle 1/1/2024 tarihine kadar uyum sağlar.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve aynı tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirilmeyen aracılık sözleşmelerinin ilgili hükümleri geçersizdir.

(3) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ek 3 üncü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ek 4 üncü madde kapsamındaki lisans alma yükümlülüğü 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilir.

(4) Ek 2 nci, ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen eşikler, 2023 yılının Şubat ayı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İntibak süreci

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla;

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan veya kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunan veya satışına aracılık eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde,

b) 5411 sayılı Kanun kapsamında banka veya 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para kuruluşu olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde,

c) 4925 sayılı Kanun kapsamında eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeler, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörü veya 6475 sayılı Kanun kapsamında posta hizmet sağlayıcı olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde,

yer alan yükümlülüklerle 1/1/2024 tarihine kadar uyum sağlar.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve aynı tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirilmeyen aracılık sözleşmelerinin ilgili hükümleri geçersizdir.

(3) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ek 3 üncü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ek 4 üncü madde kapsamındaki lisans alma yükümlülüğü 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilir.

(4) Ek 2 nci, ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen eşikler, 2023 yılının Şubat ayı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir.”

(İzmir Milletvekili Hamza Dağ ve
11 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

